



SIDNEY HILLMAN ŽYDAS IŠ ŽAGARĖS MIESTELIO

Atstovų Rumuose, Washington, atstovas Mundt paskelbė kad jau yra slapta susitarta iš Rooseveltto pusės, jei Demokratai rinkimus laimės ir Rooseveltas bus išrinktas ketvirtam terminui, Sidney Hillman, CIO Politinės Akcijos vadovas, kuris dirba už Rooseveltto išrinkimą, bus paskirtas Amerikos Darbo Sekretorium naujames Rooseveltto kabinete.

Mundt pavadino Hillmaną "organizuoto darbo Rasputinu", palygindamas jį su caro laikais prie caro dvaro veikusių vienuolių Rasputinu, kuris pasalingai savo politiką varė ir turėjo prie caro visokias malones, iki buvo nužudytas 1916 metais.

Hillman yra gimęs Žagarėje, Lietuvoje, žydų šeimoje, 1887 metais.

Toliau Mundt pareiškia jog Hillman'o ir jo Politinės Akcijos Komiteto pastangos "paimti į savo rankas valdžią ir dominuoti šalies politikos paveikse be pasiėmimo atsakomybės už tai peržengia visas partijų linijas savo reikšmingume".

"Jei Hillman skirtas užimti Frances Perkins, dabartinio Darbo Sekretoriaus vietą", sako Mundt, "tai Amerikos visuomenė privalo žinoti apie jį plačiau. Dies Komitetas, tyrinėjantis Amerikai priešingus judėjimus šioje šalyje, kenksminguose žygiuose kuriuos darė ir daro CIO-PAC, pamini Hillmaną 27 kartus.

"Kiekvienas viešos opinijos vadovas Amerikoje, nežiurint savo partinių ryšių, turėtų perskaityti šį raportą.

"Pietinių valstijų gyventojai kurie balsuoja už Hillman-Hannegan-Hopkins politiška sąjį galės patys save kaltinti jei jie bus pagauti didelio miesto politikos mašinos, šalia priešingų organizacijų, ir godžių CIO darbo raketierių įsiskandant asmeninės didybės ir politiškos galybės".

Tą Hillmano-CIO užsimojimą užvaldyti šalį pasalingu būdu įsigaunant į Demokratų partiją jau permato ir darbininkų unijos. Amerikos Darbo Federacija pasmerkė tą jo žygį.

Ateina iš paskirų sričių žinių kad net ir CIO unijų skyrių vadai kaip kuriuose miestuose nusmerkia Hillmaną ir jo užsimojimus.

Darbininkai sako, mes balsuosim už koki kandidatą norim, ne už ką Hillman mums diktuoja.

• 1943 METAIS šioje šalyje, nežiurint neapsakomų sunkumų ir trukdomo darbo įėgų ir mašinerijos, trąsų ir transportacijos, maisto išauginta daugiau negu kurį kitą metų pirmiau. Maisto pardavimo kainai pasiekė 17 milijonų dolarių. Symet tikima sumušti ir tas pereitų metų gausumo rekordas.

• Rumanijoje paliausio 1,100 Amerikos lakunų ten nukritusių laike bombardavimų, po to kai Rumanija nutraukė ryšius su Hitleriu.

GRUPĖ žymių Amerikos biznio žmonių kelia sumanymą įvesti numazintus taksus, kas po karo padidintų visų gyventojų inėgas ir sudarytų darbų del 7 iki 10 milijonų darbininkų daugiau negu turėta 1940 metais.

The Ohio War History
Commission
Ohio State Museum
Columbus Ohio



the only National Lithuanian Newspaper published in Ohio, reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

No. 37

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO RUGS-SEPT. 8, 1944

(29-ti metai :: 29th year)

Belgija Išlaisvinta, Alijantai Jau Ima Holandija

Vietomis įžengta Vokietijon

SUOMIAI PASIRAŠĖ SU SOVIETAIS PALIAUBAS

Pranešimais iš Londono, tarp Suomijos ir Rusijos paskelbta karo paliaubos Rugsėjo 4 rytą. Mušiai tų šalių kariuomenių liovėsi.

Vokiečiai turi pasišalinti iš Suomijos iki Rugsėjo 15. Kokios paliaubų išlygos dar nėra aišku, tačiau bolševikai šį kartą ginklu neprivertė Suomius taikytis. Kiti pranešimai sako jog Bulgarija taip pat kreipėsi į Maskvą taikos, tuoj kaip Sovietai paskelbė Bulgarijai karą. Bulgarijai tiki to pasekmėje atsiekti taiką su Anglija, Amerika ir Sovietais. Bolševikai įsiveržė į Bulgarijos žemę, nors tas oficialiai nepatvirtinama.

NUSKANDINTA 300 JAPONŲ LAIVŲ

Per vieną pastarą mėnesį Amerikos lėktuvai išmūšė iš veikmės apie 300 Japonijos didžiųjų jūrų laivų; iš jų apie 175 tikrai nuskandinta, kiti sugadinti.

U. S. lakunai plaišina Japonų punktus ilgu 4,500 mylių Japonų frontu, ir išstatė Japoniją pavojun iki to kad Japonijos premjeras paskelbė ir savo žmones atsisaukima aiškindamas kokiame pavojuje jų salos atsiduria. Japonai jau baimėje laukia prasidedant to kas per virš metų laiko buvo daryta Vokietijai — tie tukstančiai bombierių kurie plaisė Vokietiją be paliovos, bus nusukti prieš Japoniją, nuo to ji neišliks.

TAIZIAI pradėjo gaudyti ir vežti į Vokietiją Norvegijos smarkesnius vyrus kurie galėtų būti vadais ir kariautojais prieš juos kada jau Norvegai pradės kovą prieš savo šalies pavergėjus. Išvežama intelektualai, tarp jų ir moterys.

Popiežius savo kalboje į pasaulį per radio Rugsėjo 1 pareiškė jog taikos palaikymui ateityje kardas bus reikalingas, bet užtarė privatinę nuosavybę ir ragino taiką remti ant krikščioniškų principų.

Iš Airijos atvežta į New Yorką 56 Airės nuotakos, Amerikos karių žmonos, išteklėjusios Amerikiečių ten buvimo metu. Nekurios jau parsivežė ir kudikius.

KINŲ pranešimu, Japonai panešė 2,144,000 karių nuostolių per 8 metus kariavimų Kinijoje.

Kinai turėjo nuostolių 2,802,220 per tą pat laiką.

Amerikos Generolo Patton Trečia Armija atkakliai kaujasi su Vokiečiais jau šiaurinėje Prancuzijoje, po veik savaitės laukimo privežant karo reikmenų. Amerikiečiai nuogiavo paskui bėgančius nazius taip greitai kad nepaspėta privežti jiems kariavimo reikmenų.

Prasidėjo smarkūs mušiai Moselle upės slėnyje. Ten Vokiečiai pasinaudoję proga Alijantų sulėtėjimu susistiprino. Amerikiečiai betgi prasilaužė per liniją artyn miesto Metz, svarbiausio punkto prie Siegfried Linijos, kur Vokiečiai žada laikytis ginant savo žemes.

Rugs. 6 pranešta apie U. S. įėgų užėmimą Aachen ir Saarbruchen pačioje Vokietijoje.

Britų armija užėmė Belgijos sostinę Brussels ir Antverpą, tuoj bus paimtas ir Rotterdamas, Holandijoje.

Belgijoje paimta nelaisvėn tukstančiai Vokiečių ir pora generolų.

Amerikiečiai apsupti kiltą svarbų Belgijos miestą Liege.

Prancuzijoje, Amerikiečiai jau pereitos savaitės pabaigoje paėmė St. Mihiel, Verdun ir Sedan; o Britai užėmė Arras. Kanadiečiai prašlavė pro Dieppe, pajuryje.

Anglijoje, po penkių metu tamos, nutarta panaikinti "black out" su Rugsėjo 17, taip jau Vokiečių galimybė atakuoti daugiau Anglija orlaiviais sumažėjo. Užimant Prancuzijos ir Belgijos-Holandijos pakraštį, sunaikinta daugybė

SOVIETŲ ARMIJA
JUGOSLAVIOJE

Sovietų Rusijos armijos žygiuodamos per Rumaniją Dunajaus slėniu, įsibrovė jau ir į Jugoslaviją, Europos pietuose. Tuomi Bulgarija atkertama nuo susisiekimo su Vokiečiais, ir tuo pačiu bolševikų Rusų susisiekimas su savo rėmėjais komunistais partizanais Jugoslavijoje sudaro visai pietų Europai naują Pabaltijo kraštams panašų pavergimo pavojų.

Bulgarija pranešė Alijantams paskelbiant karą Vokiečiams, bet tas nustoja reikšmės kai Rusai Bulgariją atkerta.

Vengrija tuo tarpu pasiryžo laikytis su Vokietija, panašiai kaip darė Suomija, iki pasirašė karo paliaubas su Maskva.

Vengrija pasiryžus ginti Transylvaniją nuo Rumanų ir Rusų kurie veikia Rumanijoje ir užsimoję į Transylvaniją pultis.

Italijoje, katalikų komunistų judėjimas, kurį Vatikanas pasmerkė, pakeitė savo vardą ir bus Krikščioniškai kairiųjų partija.

Viename iš Prancuzijos išlaisvintų nuo Vokiečių miestų, ši Prancuzė mergina šitaip nubasta už palaikymą ryšių su naziais kada Vokiečiais miestą valdė: jai ant krutinės užkabinta svastikos ženklas ir vedžiota po miestą.

Sitap Nubaudė

Italiijoje, katalikų komunistų judėjimas, kurį Vatikanas pasmerkė, pakeitė savo vardą ir bus Krikščioniškai kairiųjų partija.

slaptų vietų iš kur naziai leisdavo robot bombas į Angliją. Dar tie lizdai visi neišnaikinti ir gali prasidėti tų bombų leidimas į Alijantų užimtas pozicijas Prancuzijoje.

Iki šiol Vokiečiai vakarų fronte prarado jau 600,000 savo vyrų sužeistų, užmūstų ir nelaisvių per tris mėnesius.

Tie nuostoliai viršija visus Amerikos šiam kare paneštus nuostolius, įskaitant karą su Japonais.

Pačioje Vokietijoje laukiama naminio karo, pasikėsimo atsikratyti Gestapo ir visų nazų.

Naziai baudžia gyventojus kurie nededa pastangų kariauti iki paskutinos su Alijantais.

Alijantai pasiryžę spausti Vokiečius ir niekas kitas kaip tik visiškai pasidavimas teišgelbės Vokietiją nuo Alijantų įsiveržimo. Vokiečiai pasirodo bijo labiausia galinčių įsibriauti bolševikų.

KITA Amerikos armija iš pietų Prancuzijos per Alpų kalnus žygiuoja Italijon, kur užklups besilaikant Vokiečius iš šiaurės.

Belgijon inėjus Amerikos tankams, išlaisvinti iš Vokiečių priespaudos žmonės, taip išbadė kad puolėsi pjaustyti šviežiai nušautus Vokiečių arklus ir nešėsi mėšą namon varti.

"Mes nematėm jokios mėsos per ilgą laiką", pasakoja žmonės graibstydami arklėną.

SOVIETŲ ARMIJA
JUGOSLAVIOJE

Sovietų Rusijos armijos žygiuodamos per Rumaniją Dunajaus slėniu, įsibrovė jau ir į Jugoslaviją, Europos pietuose. Tuomi Bulgarija atkertama nuo susisiekimo su Vokiečiais, ir tuo pačiu bolševikų Rusų susisiekimas su savo rėmėjais komunistais partizanais Jugoslavijoje sudaro visai pietų Europai naują Pabaltijo kraštams panašų pavergimo pavojų.

Bulgarija pranešė Alijantams paskelbiant karą Vokiečiams, bet tas nustoja reikšmės kai Rusai Bulgariją atkerta.

Vengrija tuo tarpu pasiryžo laikytis su Vokietija, panašiai kaip darė Suomija, iki pasirašė karo paliaubas su Maskva.

Vengrija pasiryžus ginti Transylvaniją nuo Rumanų ir Rusų kurie veikia Rumanijoje ir užsimoję į Transylvaniją pultis.

Italijoje, katalikų komunistų judėjimas, kurį Vatikanas pasmerkė, pakeitė savo vardą ir bus Krikščioniškai kairiųjų partija.

Viename iš Prancuzijos išlaisvintų nuo Vokiečių miestų, ši Prancuzė mergina šitaip nubasta už palaikymą ryšių su naziais kada Vokiečiais miestą valdė: jai ant krutinės užkabinta svastikos ženklas ir vedžiota po miestą.

Sitap Nubaudė

Italiijoje, katalikų komunistų judėjimas, kurį Vatikanas pasmerkė, pakeitė savo vardą ir bus Krikščioniškai kairiųjų partija.

Jiedu Paėmė Nelaisvėn 700 Vokiečių



Kairėje, Sergt. Rodney Coutman, 26 m., iš Athol, Mass., pats vienas, turėdamas tik vieną šautuvą, paėmė nelaisvėn 400 Vokiečių kareivių Prancuzijoje. Dešinėje: Kapt. J. R. Willingham, iš Tuscaloosės, Ala., ore budamas paėmė nelaisvėn 300 Vokiečių kareivių. Jis juos užklupęs skraidė aplinkui lėktuvu ir varė atgal į Alijantų ginkluotą punktą, kur jie buvo nuginknuoti. Vokiečiai sakėsi jau jiems griso kariauti ir jie vėliau sutiko pasiduoti.

ROOSEVELT VĖL MATYSIS SU BRI- TU PREMJERU

Prez. Roosevelt vėl rengia pasitarimą su premjeru Churchill. Jie kalbėsios Japonijos sumušimo reikalu.

Šioje konferencijoje Stalinas nedalyvaus, nes Japonija nėra Rusijos priešas, bet, sakoma, netrukus bus surengta ir kitas "trijų didžiųjų" pasimatymas.

LENKAI labai nepasitenkinę Alijantų nedėjimu pastangų atimti iš Vokiečių Varšavą. Laukdami ateiinant Rusų, Lenkai po žemo kovotojai per greitai sukiro, pradėjo kariauti prieš Vokiečius, ir dabar jau mėnuo laiko kaip Rusai Varšavos nepaima.

Churchill pagaliau padarė pareiškimą kad po karo "nauja Lenkija atsistatys", nors tas turi plačią reikšmę.

Atgijo, vėl mirė. Portland, Ore. — Tulas 74 m. žmogus sukrito gatvėje ir policijos pripažintas mirusiu nuvežtas į lavonų namą. Ten egzaminuojamas jis atgijo, atsikėlė ir išėjo laukan. Kitame bloke jis vėl sukrito ir šį kartą tikrai mirė.

ŽUVO 245. Per Darbo Dienos dviejų dienų šventės šalyje bendrai nuo nelaimingų mirčių žuvo 245 asmenys, daugiausia automobilių nelaimėse, besimaudant ir kitaip.

Karo nelaisvių šiuo laiku Suv. Valstijose randa 243,848. Iš jų 192,846 Vokiečiai; 50,272 Italai ir 730 Japonų.

TĖVUS PALEIS IŠ KARIUOMENĖS PIRMIAUSIA

Karo Departamentas paskelbė savo oficialj planą paleidimo vyrų iš kariuomenės po to kaip Vokietija bus nugalėta. Sulyg planas, pirmiausia bus paleidžiama tie vyrai kurie turi palikę žmonas ir vaikus ir užjurių veteranai.

Delei karo su Japonija, bendras paleidimas kareivių eis lėtai. Milijonai vyrų bus greituoju perkelta į Pacifiką sutriuškinimui Japonų.

Rugs. 1 suėjo 5 metai kai prasidėjo antras pasaulinis karas. Hitleris šiose sukaktuvėse nesakė jokios kalbos, kaip darydavo kitais metais. Jis pasijuto jau apsuptas pačioje Vokietijoje viduryje 700 mylių rato: Alijantų įėgos iš vakarų ir bolševikai iš rytų spaudžia Vokietiją.

U. S. Karo laivynas didinamas. Šiuo laiku Amerika turi 1149 karinius laivus — tris kartus daugiau negu turėta Liepos 1940.

Amerika tuo darosi galingesnė ir pavojingesnė Japonijai.

Londonė nuteistas Amerikietis špiegas, buvęs ambasados tarnautojas, Tyler Kent, 22 m. vaikiną, pasirodo turėjo surinkęs 1500 slaptų dokumentų, kuriuos 1940 metais norėjo perduoti Vokiečiams, pirm negu Amerika įstojo į karą.

Suv. Valstijose šiuo laiku randasi apie 5,000 susirgusių infantile paraližium, ir tikima iki šių metų pabaigos pasieks 15,000 skaičių.



DARBAS

IR DARBININKŲ ŽINIOS

Plieno darbininkams visoje šalyje, 900,000 skaičiuje, Karo Darbo Taryba siulo pakelti mokesčių bendrai 15 nuoš. Prez. Roosevelt bus prašomas tą pasiūlymą užtvirtinti.

Tokis ypatingas darbas Prezidentui pakisamas artėjant rinkimams: jei užtvirtins, kompanijos prieš jį sukils; jei atmes, darbininkai pasipiktins.

Plieno reikalavimai kitą metų žymiai sumažės, pranašauja plieno industrijos vadai.

Washington. — Atstovų Rumuose atmesta bilius siulantis praplėsti pokarinių bedarbiams atlyginimą. Atmesta ir siulymas kad valdžia skirtų po \$200 karo darbuose dirbančioms šeimoms sugryžti į savo senus namus kai karo darbai miestuose pasibaigs.

West Virginia angliakasyklose kasyklų užžiūrėtojai pradėjo balsuoti streikavimo klausimu, reikalaudami sau unijos pripažinimo. Keliolikoje angliakasyklų kur nesusipratimai išplito, darbai sustojo ir tukstančiai mainierių nedirba.

Vakarinėje Penna dalyje valdžia paėmė į savo žinią 18 angliakasyklų kuriose praplato kasyklų užžiūrėtojų streikai.

Caldwell, N. J.—Curtiss Wright dirbtuvėje susstrikavo į 1500 darbininkų, bet Rugsėjo 4 pradėjo gryžti į darbus. Streikas buvo neautorizuotas. Dirbtuvė išdirba lėktuvų propelerius.

KARO industrijos Suv. Valstijose ir Britanijoje dabar gamina karo reikmenų keturis kartus daugiau negu gaminama Ašies šalyse.

Bet Amerikos darbininkai persergstimi kad tam tikrų karo reikmenų vis truksta ir gali pritrukti jų daugiau įėgu gamyba bus sulėtinta.

Vokietijoje visose dirbtuvėse isakyta dirbti po 60 valandų savaitėje, išspaudimui daugiau karo reikmenų, tikint dar laikytis ir tėti karą su Alijantais.

Per Rugpjūčio mėnesį, Amerikos lėktuvų išdirbtuvėse padaryta apie 7,800 kariškų lėktuvų — 400 mažiau negu buvo numatyta.

Prez. Roosevelt pateikė savo naują sumanymą sulgyg kurio, po karo, milijonas jaunų vaikinių tarp 17 ir 22 ar 23 metų amžiaus būtų paimama metų laikui lavinimui, ne butinai militariškam. — kad mokytus gyventi švaroje ir disciplinuotai.

PENNSYLVANIJOJE

PITTSBURGH

HILLMAN DAUG. PAKENKS DEMOKRATAMS

Pennsylvanijoje Respublikonai pradėjo skelbti kandidatus į prezidento ir vice prezidento vietą — Dewey ir Bricker — bet viename skelbime, raginančiame žmones balsuoti už Dewey ir Bricker, išpiešta me ant šono vieno Oliver Ave. murinio namo, pasakyta sekančiai:

"IT'S YOUR COUNTRY... WHY LET SIDNEY HILLMAN RUN IT?"

(Tai jūsų šalis, kam leisti Sidney Hillman'ui ją vadovauti?)

Tokiam obalsui pasirodžius pasipylė protestai Republikonų partijos raštinei ir kompanijai kuri tą skelbimą nupiešė.

Tulį laiką Sidney Hillman'o vardas buvo išimtas iš to skelbimo, bet paskui vėl uždėtas, nes Republikonai patyrė kad tuomi jokiū būdu neįveidžiama Hillman'as asmeniškai.

Sidney Hillman, Lietuvoje kilęs žydais, yra CIO Politikos Akcijos vadovas. Kaip žinoma, jis pasiėmė išrinkti prezidentą Rooseveltą, ketvirtą terminui, dėl to kad Roosevelt labai nuolaidus Stalinui.

Visi komunistai iš komunistų partijos persimetė į Demokratų partiją ir dirba išrinkti Rooseveltą.

Sidney Hillman naudoja visą komunistų priimtą agitaciją ir propagandą tvarką — siuntinėja po visą Ameriką literatūrą ir rankvedėlius raundonas knygeles agitatoriams kalbėti, ir visais kitais būdais dirba išvien su komunistais paėmimui į savo įtaką Demokratų partiją. Propagandos tikslams CIO turi sakoti net šešis milijonus dolarių.

Hillman'o ir CIO su komunistais paėmimui į savo įtaką sevelta gali nukreipti Demokratų partiją. Bet ką komunistai paisy, bi tik jie atsieks savo tikslą.

DU VAIKAI PRIGRĖ

Allegheny upėje Rugsėjo 3 prigrėdė du vaikučiai, 8 ir 10 metų, iš North Side, kurių tėvai buvo pasimete, motina, Clara Hall, čia gyvena su vaikais, o tėvas C. Hall dirbo Detroit.

Abu vaikai prigrėdė kai vienas norėjo išgelbėti kitą.

Ta nelaimė jų tėvus vėl suvedė į kruvą, tėvas atskrido iš Detroito, ir abu vėl susitakė kartu gyventi.

POLICININKAS TRAGEDIJOJE

East Side dalyje, ant Broad st., apartamente rasta nušauta gyvą, Alverdia Hughes, 39 m., ir policininkas Frank Eastley, 59 m. Policija ir apskrities daktaras nustatė kad tas policininkas pirmiau nušovė trimis šūvais tą moterį, po to pats į kaktą nusišovė savo tarnybos revolveriu. Moteris rasta pilnai apsiėngusi, su paltu ir skrybėle. Jos sesuo pasakojo policijai jog nužudyta moteris palaikė santykius su tuo policininku, kuris budamas labai pavydus dažnai ją net mušdavo. Tie nesutikimai privedė prie šitokio galo.

NEGALINTIEJI DIRBTI

Šiuo tarpu Pennsylvanijoje viešais valstijos pinigais palaikomi tik tie kurie jau negali dirbti jokio darbo. Let ju yra gana dikčiai — viso 140.638.

Jie dalinasi šitaip: 84,902 gauna senatvės pašalpą; 20,672 dėl neįgalėjimo pašalpą; 22,135 be tėvų vaikų išlaikymą; 12,929 akly.

PHILADELPHIA

A. DZIKO RADIO PIKNIKAS GERAI PAVYKO

Sekmadienį, Rugsėjo 20, įvyko Antano Dzikio Radio Valandos piknikas, Vytauto Parke. Nors į tą parką daviažiamas nelabai patogus, reikia važiuoti tik automobiliais, bet suvažiuoti tiek žmonių kad tame parke senai tiek buvo. Atvyko iš Philadelphia, Chester, Camden, Riverside, Burlington ir iš kitus, daug biznierių ir, šiaip visuomenės veikėjų, ir visi tyrė ore linksmosi iki vėlomos. Man teko sueiti daug tokių kuriuos jau senai bemačiau ir kurių kituose rengimuose nesuėdau, bet Radio Valandos piknike jie dalyvavo. Jeigu nori sueiti savo senoviskus draugus ir pažįstamus, dalyvauk Dzikio Radio Valandos rengimuose.

Tas parodo kad Dzikas, radio programų vedėjas, turi labai daug draugų ir rėmėjų.

Aiškus dalykas, daug daugiau Philadelphia ir aplinkinių Lietuvių būtų atsilankę į pikniką jeigu į Vytauto Parką galima būtų daviažiot gatvekariais. Kas turi automobilį tam gerai, o kas neturi tai ir į pikniką negalėjo atvažiuoti.

Teko pasikalbėti su p. Dziku, sako, kitais metais stengsis rengti pikniką tokioje vietoje kur galima daviažiot gatvekariais. Taipgi p. Dzikas pranešė kad radio stotis WTEL 1340 kilociklų, yra daug galingesnė negu iki šiam laikui buvo.

Dabar jo programai buna trečiadienio vakarais 7 valandų ir šeštadienio vakarais 8 v. Girdėti daug toliau ir aiškiau. Jeigu Philadelphiaje ir aplinkinėse nekuriose vietose neaiškiai girdėti tai ne iš stoties priežasties, gal jusų radio neįgeras, arba yra kitos kliūtys.

Mums yra gera žinia kad Lietuviški programai dabar duodami iš galingesnės stoties. Linkiu p. Dzikui pasekmingai darbuotis Lietuviams ir Lietuvybėms labai, kad oro bangomis skambėtų Lietuviškas žodis, daina ir muzika, o Philadelphiaje ir aplinkinėse Lietuviai parengę savo darbą ir prieidės prie palaikymo jų vadovaujant dviejų programų.

Piknikietis.

K. ZEMAITIS ATSIDURĖ FLORIDOJE

Kaip pirmoje vietoje teko girdėti, mūsų viengentis veikėjas Kristupas Zemaitis visai savaitei Rugs. 20-27 išvyko atostogų į Atlantic City ir Rugs. 28 žadėjo būti sugrįžęs Philadelphiaje.

Tačiau Rugs. 29 vienas jo artimųjų gavo nuo jo oro paštu laiškutį net iš Hollywood, Floridos, kuriame jis rašo:

"Aš čia netikėtai atsiradau, todėl nežinau ką ir sakyti; vien tik pasakysiu esu sveikas. Oras čia yra gana šiltas, bet geras, lengvas kvėpuoti. Manau gysiu nepoilingam į namus. Sveikinu jus ir jūsų šeimą, linkėdamas viso gero."

NEWARK, N. J.

LANKYSIS JULIUS SMETONA, BUS ROJOMA FILMOS

Šeštadienio vakare, Rugsėjo 16, Newark'e lankysis Julius Smetona, K. S. Karpius, prkalboms, ir bus rodoma Lietuvos Prezidento A. Smetonos filmos jo viešėjimo Amerikoje ir iškilmingų laidotuvių Clevelande pereiną žiemą. Rep.

MAŽIAU negu pusė iš suvirš 130 milijonų Suv. Valstijų žmonių yra bažnyčių nariais,

WATERBURY, CT.

LANKYSIS JULIUS SMETONA IR K. S. KARPIUS

Amerikan Friends of Lithuania piknike, sekmadienį, Rugsėjo 17, tarp kitų svečių Waterburyje lankysis du žinomi veikėjai, Julius Smetona, Lietuvos prezidento, jau mirusio, sunus, ir K. S. Karpius, Dirvos redaktorius, abu iš Cleveland, Ohio. Pikniko pelnas eis įrengimui Lietuvių kambario St. Mary's Ligoninėje.

SPAUDOS AIDAI

Jeigu nebutų tas žodis "fašistas" taip plačiai tarp Lietuvių išpopuliarintas, ir jeigu nebutų Dirvos ir Vienybės, tai L. Ž. siųstų grynai tuščius puslapius savo skaitytojams.

L. Ž. redaktoriaus elgiai panašiai kaip advokatai kada stoji teisme ginti savo klientą: jie vienas kitą išsikilioja, išsiburnoja, bet tik prie kliento akių, privčiai jie yra geriausi draugai. Bet ar laikraštiniams pritinka naudotis burnojimu? Jūs patys į tai atsakykite.

Iš šalies žiurint, ramiais laikais gal tokie išsireiškimai sukelty kiek intereso, o gal ir daug juokų, neatsižvelgiant su kokia intencija jie patiekti, bet dabar kada mūsų visa tauta papluskas asarose, varge, skurde, ir kada mūsų broliai išblaskyti Sibire, koncentracijos stovyklose, kalėjimuose, diduma jų kenčia mirtinas ligų kančias iš priežasties bado, skurdo, nelaisvės, ir kuomet jų visa viltis gyvybės ar mirties atkreipta į mus Amerikiečius, ar tai dabar laikas spaudoje penėti savo skaitytojams visokių plepalais?

Rugsėjo 25, Sendaroj tilpo žinutė vieningumo klausime, pasirašo "Dzūkų Juozas". Sale kitko pažymėta štai kas: "Suderinimui akcijos reikalinga rimtų žmonių, o ne trukšmuotojų. Puldinėjami kitus griauiname vieningumą". Tai yra brangus žodžiai, ir tikros tiesos pareiškimas.

Pasiremiant šiais šodžiais, ar nebutų laikas kad L. Ž. pasirūpintų mandagesnių ir naudingų žinučių akcijos reikalingumui? Butų neprašal rimtai apie tai pagalvoti.

SVEIKSTA. Jonas Klika, ilgametis šios kolonijos biznierių, saldzių gėrimų išdirbėjas ir alaus agentūros užlaikytojas, buvo dikčiai susirgęs, turėjo pasiduoti ligoninėje; išbuves apie porą savaitių ligoninėje, grįžo namon, dalar namie išsisi ir sveiksta.

STAIGA MIRĖ. Rugsėjo 19, Kastantas Ramanauskas, nuo 899 Highland ave., praleidęs porą savaitių atostogų, jau rengėsi sekantį pirmadienį eiti į darbą. Bet šeštadienio vakare pradėjo skustis savo žmonai kad jam krutinėje negerai, ir už kelių minučių mirė. Dr. M. J. Colney, III.

Laidojamas Italų Sukilėlių Vadas



Florenccijoje, Italijoje, nešamas laidoti Arno divizijos Garibaldio patriotų vadas, užmuštas spiroginio miesto aikštėje, tuo laiku kai Alijantai veržėsi tą miestą iš Vokiečių ir Italų fašistų užimti.

Detroit, Mich., Naujienos

Karių Rėmėjų Išvažiavimas

Neseniai čia susitvėrus Karių Rėmėjų Draugija (American Lithuanian Service League), turės savo išvažiavimą sekmaadienį, Rugsėjo 24, Beach-Nut Grove Parke. Visi Detroito ir aplinkinės Lietuviai kviečiami dalyvauti šiame išvažiavime. Kadangi šią vasarą išvažiavimų labai mažai buvo tai šis išvažiavimas kaip tik duos progos jums atsikvėpti tyru oru ir kartu paremti karo nuvargintus savo karius.

Negalima nei nusakyti kaip labai reikėtų remti šią karių organizaciją; daug Lietuvių karių grys iš karo lauko be turto, ir daugelis be sveikatos. Jie dabar kariauja, o mes namie gerai peltome darbuose. Tat nors mažai dalimi savo uždario prisidėkime prie Karių Rėmėjų fondo.

Karių Rėmėjų Draugija turi labai gražų planą grįžusių karių naudai. Manoma pastatyti kariams namas, įtaisyti klubas ir tam panašiai, kad sugrįžę Lietuviai kariai turėtų savo vietą.

Neabejojau kad Karių Rėmėjų Draugijai šis sumanymas pasiseks įvykinti.

SIUVA DRABUŽIUS

Aną dieną telefonu pašaukė mane Malvina Smailienė, vaistininko, Lietuvai Vaduoti Sąjungos išdalininko Juozo Smailio žmona ir klausia:

"Kaip tavo mašina siuva?"

"Neblogai. Kodel?"

"Na tai gal susidėję siūsimė?"

"Ka siūsimė?" paklausiau.

"Ka siūsimė? nagi drabužius Lietuvos nukentėjusiems žmonėms."

Mat, poni Smailienė pripirko visokių medžiagų ir dabar, orui atvėsus, pradeda siuti drabužius Lietuvos karo nukentėjusiems. Ji žinodama kad ir aš tais pačiais dalykais rūpinuosi, pakvietė kartu dirbti. Žinoma kad siūsimė! Tik tegul Amerikos Lietuviai veikėjai suranda takus kuriais būtų galima Lietuviams tiesiai į jų rankas drabužius įduoti. Mes pririnksim ir prisiusime drabužių tiek kad nei viena Lietuvių šeima nebus pamiršta.

Tokių geraširdžių ir darbščių moterų kaip Malvina Smailienė randasi daug tarp Amerikos Lietuvių. Jos prisiūs, pritaisys, surinks....

LANKESI

Klierikas Eduardas Akso-maitis, veikėjos Onos Akso-maitienės sunus, porą savaitių praleido sr savo tėveliais. Jis pereiną metą mokytojavo Marianopolio Kolegijoje, Thompson, Conn., dėstė matematiką ir gamtos mokslus.

Eduardas yra vienatinis pp. Akso-maitių sunus, todėl tėvai jo atsilankymu labai džiaugėsi. Vasarą jis pataigis Hinsdale, Ill.

Rado Japonų Ginklų



Kinai kareiviai užėmė Tapa, vieną iš Japonų tvirtovių prie Burma kelio, užtikio didelį sandėlių ginklų ir reikmenų, paliktą Japonams greitai pabėgant į kalnus.

Keletą dienų praleido Detroito Mečislovas Motuzas, žinomas Lietuviškų filmų rodytojas, kuris su broliu Kaziu prieš kelis metus parveždavo Lietuvos filmų ir parodydavo. M. Motuzas dabar yra karo tarnyboje kaip techniškas sargentas. Jis čia viešėjo pas p. Stephaniją Douvan-Ciurlionytę ir jos sesutę Nastutę Milienę.

Koresp.

APKALTINTAS UZ SESERS MIRTĮ

William MacKay, 19 metų amžiaus vaikas, sumistas ir apkaltintas nužudymu savo sesers, 14 metų mergaitės, jų namuose. Vaikas pripažino policijai jog jis norėjo nužudyti savo tėvą, kuris jį nuolat barė už tinginavimą. Jis aptepė maistą nuodais ir užnuodijo vandenį, tikėdamas kad tėvas pataikys to maisto valgyti ir vandens gerti. Tuo tarpu jo sesuo pasiėmė užnuodyto maisto iš šaldytuvo ir užvalgius mirė.

KAIP BUS PARDUODAMA KARIUOMENĖS LIEKANOS

Kongrese jau svarstoma bilijus nustatymui kokiū būdu turės būti pardudamos karo atliekanos iš valdžios ir privatinės randas ir kaip privatiniai biznierių turės tuos dalykus parduoti publikai. Kongresas nori sužiūrėti kad ty atliekanų pardavimas neužkenktų mažiems biznieriams, kad nebutų spekuliacijos ir uždės kitokius suvaržymus.

Vienas dalykas, visos kariuomenės atliekanos turės būti pažymėtos jog pirktos iš valdžios ir pardudamos kaip tokioms. Taip pat rūpinamasi kad ty valdiškų prekių pirkimą galėtų pasiekti maži biznierių, o ne viską supirkty kokie spekuliantai, iš kurių paskiau galės maži biznierių pirkti mokėdami žymiai brangiau.

DEGTINĖS gamyba pereiną vis į mažesnio skaičiaus išdirbėjų rankas. Senatas pradėjo tyrinėti, kaltindamas keturias dideles degtinės kompanijas suėmimu didumos degtinės gamybos ir savo rankas. Dabar jos turi apie 70 nuodėgtinės savo kontrolėje ir gali nustatyti kainas ir sumažinti degtinės leidimą ir rinka, su-darant degtinės nedateklų.

Užsirašykite AMERIKOS "LIETUVIŲ NAUJENAS" Mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, paveiksluotas ir daug skelbimų. Kaina metams \$1. Adresas: Lietuvių Naujienos 332 N. 6th St. Philadelphia 6, Pa.

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

(Žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dykai)

MIRĖ 12,700 IŠEIVIŲ LIETUVIŲ

Su šiame numeryje telpančiais mirusių vardais, mirusių išievių Lietuvių skaičius pasiekė jau 12,700, nuo Vasario mėnesio, 1937 metų, kada Dirvoje buvo pradėta mirusių sužymėjimas talpinti.

KIZAS Motiejus, 60 m., mirė Birž. 25, Donora, Pa. Amerikon atvyko 1910 m. Liko žmona, Ona, du sunai, Edvardas ir Vitautas — abu tarnauja armijoje, ir duktė Ruth.

NAGINONIS Juozas, 60 metų, mirė Geg. 8, Donora, Pa. Iš Lietuvos atvyko 1904 m. Liko jo sesuo, Ona Kizas.

GUTAUŠKAS Antanas, 51 m., mirė Liepos m., Buenos Aires, Argentinoj. (Šiaulių ap. Liponių k.)

VITKAUSKAS Kazys, 41 m., mirė Liepos m., Buenos Aires, Argentinoj. (Deltuvos parapijos.)

JUCIUS Vladas, mirė Rugs. 6, Newark, N. J.

JUCIENĖ Ona, mirė Rugs. 6, Newark, N. J.

STANKEVIČIUS Vincas, 28 m., mirė Rugs. 6, Philadelphia, Pa.

MOCKUS Antanas, mirė Rugsėjo m., Shenandoah, Pa.

ANILAUŠKAS Harry, 48 m., mirė Liepos 25, McAdoo, Pa. Gimęs Hastings, Pa.

SAKAITIS Tamas, 61 m., mirė Kovo 26, Dayton, Ohio. (Šiaulių ap. Veriškių k.)

SABARAUSKAS Stepas, 57 m., mirė Rugs. 20, Dorchester, Mass. (Vilkaviškio par.)

VAITKUS Dominikas, pusamžis, mirė Rugs. 19, Chicagoj. (Šiaulių ap. Vaiguvo par. Pavaiguvio k.) Amerikoje išgyveno 43 metus.

URBA Juozas, mirė Rugs. 24, Chicagoj. (Grinkiškės par. Piplių k.) Amerikoje išgyveno 57 metus.

MOTUZA Dominikas, pusamžis, mirė Rugs. 19, Chicagoj. (Šiaulių aps., žagarės par. Menkių k.) Amerikoje išgyveno 38 metus.

MIKALAUŠKAS Juozas, mirė Rugs. m., Scottville, Mich. GEDMINIENĖ (vardas nepažymėta), mirė Rugs. mėn., Scottville, Mich.

ARLAUSKAS Stasys, mirė 11 Rugs., Orange, N. J. BARTULYTĖ Veronika, 27 metų, mirė Rugs. 12, Wassaic, N. Y.

GADRIMAS Jonas, 66 metų, mirė Rugs. 17, Chicagoje. (Luokės par.) Amerikoje išgyveno 45 metus.

HAUSMANIENĖ Ona, mirė Rugs. 12, Rockford, Ill.

KVEDERIENĖ Ona, mirė Mahanoy City, Pa., Rugs. mėn. Amerikoje išgyveno 35 metus.

SERMUKSTIENĖ Pranė, mirė Rugs. m., Girardville, Pa.

BUKNIENĖ Ona (Gilvidaitė), pusamžė, mirė Rugs. 15 d., Chicagoj. (Panevėžio apskr., Šimonių par. Nociunų k.)

ANDRIUSKAITE Julė, 27 m., mirė Rugs. 15, Chicagoje, kur buvo ir gimus.

SILIENĖ Agota (Urbanavičiutė), pusamžė, mirė Rugs. 14 Chicagoj. (Pajavonio p., Eg-lupijų k.) Amerikoje išgyveno 43 metus.

BANCEVIČIUS Juozas, mirė Rugs. 6, New Britain, Conn. (Punko par., Beraznikų k.)

SINKEVIČIUS Julius, mirė 6 Rugs., New Britain, Conn.

KATAUSKAS Jonas, 49 metų, mirė Rugs. 9, New Britain, Conn.

LENKAUSKAS Edvardas, 20 metų, mirė Rugs. 13, New Britain, Conn.

Jiesko Giminių

Jonas Aleksėjūnas, tarnaujantis Prancūzijos Užsieniečių Legione, šiaurės Afrikoje, nori surasti savo du brolius. Kazi ir Adomą Aleksėjūnus, paminčius iš Kauno. Jie gyvena Amerikoje. Jo antraštas toks:

Caporal-Chef
Jonas Aleksėjūnas,
Secteur Postal 71072
North Africa.

MARGUTIS

Skaitykit "Margutį", komp. A. Vanagačio leidžiamą muzikos ir juokų žurnalą. El-na du kartų į mėnesį. Kaina metams \$2. Prisiųskit 10c pašto ženklais, gausit vieną numerį pamatymui.

MARGUTIS

6755 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

Pasinaudokit šia proga per vasarą!

Alpis iki Spalių 1 \$1
duodamas už 1



Puiki, didelė K. S. KARPIAUS Istorinė Apsaka:

288 puslapių didelė knyga, su istoriškais paveikslais.

Popieros viršeliais kaina \$1.50. ... Tvirtais viršeliais, \$2.00.

Atiduodama už \$1.00 (Tvirtais viršeliais 1.50)

Ši istorinė apysaka jums patiks — aprašoma kaip Didis Lietuvos Kunigaikštis Kęstutis pateko kryžiuočių nelaisvėn, kaip jį iš nelaisvės išgelbėjo ALPIS. Jaunas sukrizščionintas Lietuvos nelaisvis, kurio priežiūrai Kęstutis buvo pavestas. Ši apysaka plačiai vaizduoja Alpį ir Kęstutį gyvenimą ir karus po to kaip jie sugrįžo į Lietuvą. Alpį meilę, prietikius, ir tt.

Reikalaukit "Dirvoje"

6820 Superior Avenue

Cleveland, Ohio

**Laisvę pažinę —
Jungo nevilksim!**

**SKAITYKITE ŠĮ ĮDOMŲ APRAŠYMĄ
LIETUVIŲ GYVENIMO, KOVŲ IR
KENTEJIMŲ PO LENKAIS PER
LENKŲ OKUPACIJĄ VILNIJOS**

Pasirupinkit skaityti Dirvą, nepraleiskit nei vieno
 numero, ir stengkitės apsimokėti savo prenumeratą kai
 baigiasi.

6820 Superior Avenue Cleveland 3, Ohio

Pirmoji Lietuvos Šelpimo Samata

Kas Atsitiš su \$61,250? National War Fund Kalba apie Lietuvoje Likusius Lietuvius, o Musų Fondo Pirmininkas—apie Sovietų Sąjungos Gilumon Išvežtuosius. Šalis kurioje Daugiausia Lietuvių Pabėgėlių, Repatriantų ir Darbininkų. Samatoje visai Praleista. Del Kuklumo Musų Niekas Nepeiks.

Pereitą savaitę Amerikos Lietuvių spaudoje buvo pranešta kad National War Fund pasiskyrė Bendram Lietuvių Šelpimo Fondui \$135,000 (šių metų Spalių, Lapkričio ir Gruodžio mėnesiams). Tuo pat metu buvo patiekta ir pirmoji Lietuvių Fondo samata. Kadangi del tos samatos mes norime padaryti keletą pastabų tai ją čia pakartosime:

1. Administracijos reikalams, ofisui ir tt. (12 mėnesių laikui) \$25,000
2. Vaistams į Lietuvą 12,500
3. Pabėgėliams Pietų Amerikoje 12,500
4. Pabėgėliams Prancuzijoje ir Italijoje 7,500
5. Pabėgėliams Ispanijoje ir Portugalijoje 3,750
6. Pabėgėliams ir studentams Švedijoje 5,000
7. Pabėgėliams ir studentams Šveicarijoje 6,250
8. Drabužių vajui 10,000
9. Atsargų kapitalui 10,000
- Viso \$92,500

Likusieji \$42,500 iš tos pažymėtos \$135,000 sumos, matyti, buvo paskirti Lietuviams Sovietų Rusijoje šelpiti, bet National War Fund juos nubraukęs, nes Sovietų kontroliuojamose srityse Lietuviams pagalbos nesą galima pristatyti.

Ta proga musų fondo pirmininko buvo pastebėta kad "jei Sovietų Rusija įsileis mūsų įgaliotinius šelpimo dalijimo prižiūrėti tai tuomet ties reikalams, esą, bus galima išgauti lėšų."

Nesigilindami kol kas į dalykų esmę, randame reikalo pastebėti kad prie aukščiausių paduoto \$42,500 likučio reikia pridėti \$18,750 iš administracijos reikalams numatytą \$25,000, nes juk ta suma skirta dvylikai mėnesių, taip kad trims mėnesiams (Spalių, Lapkričio ir Gruodžio) teiseis \$6,250. Tokiu būdu susidaro \$61,250 likutis, kurio paskirtis tuo tarpu mums nežinoma. Tikimės kad gerbiamasis fondo pirmininkas artimoje ateityje mums šito likučio likimą nusiųs.

Dabar grįšime prie vienos smulkmenėlės, apie kurią buvome užsiminę ankstyvesniuose straipsniuose apie Lietuvos šelpimą — būtent, apie fondo pirmininko palinkimą į slaptumą. Šį jo brožą užtikiname matoje Lietuvos Šelpimo ir jo aukščiausių paskelbtoje Bendro Lietuvos Šelpimo Fondo samatoje. Jis glūdi neišsamiame ir nepilname paaiškinime apie pirmąsio užsiminimo šelpiti bolševikų valdžioje esančius Lietuvius likimą. Girdi, National War Fund nubraukęs tas sumas ir tiek.

Gal ir užtektų tokio paaiškinimo jei pora su bolševikų žinioje esančių Lietuvių šelpimu susietų faktų jau ankščiau nelutų buvę nusiėpta ar bent tyliai praleista. Bet kadangi tai buvo padaryta, tai ir pasakutinis trumpas pareiškimas del atitinkamų sumų nubraukimo lyg ir bylotų byloja kad dar ne visa tiesa pasakyta.

Aną sykį mes minėjome apie Russian War Relief musiskiam fondui parašytą laišką, kuriuo siuloma "kooperacija" del musiskio fondo teikiamos pašalpos į Lietuvą pristatymo ir jos išdalavimo. Nors musų fondo pirmininkas tuo klausimu spaudos nepašildė, mes laikėme savo pareigą tą faktą spaudoje iškelti ir jį išnagrinėti.

Tą klausimą benagrinėda-

mi priėjome išvados kad Russian War Relief "kooperacijos" prisiėmimas politiniu požiūriu būtų žalingas, ir vistik nepasiektų savo tikslo — nepatikrintų pašalpos išdalavimo Lietuvos žmonėms.

Neseniai patyrėme antrą svarbų faktą, kurio taip pat musų fondo pirmininkas nepateikė spaudai, būtent, kad National War Fund yra pareiškęs jog tuo atveju kai Bendro Lietuvos Šelpimo Fondo pašalpa bus siunčiama į sritis kurios yra bolševikų valdžios kontrole, atseit, į naujai bolševikų užimtas Lietuvos sritis, tai visa pašalpa turės būti siunčiama per Russian War Relief. Dar net daugiau: bolševikų užimtų Lietuvos sričių šelpime United Lithuanian Relief Fund net sugretinamas su Bimbos vadovaujamu bolševikišku fondu (Committee to Aid Lithuania).

Nesigilindami į smulkmenas, pasitenkinsime pabrėžę kad yra labai charakteringas National War Fund tvirtas pareiškimas kad aukščiausiai minėtu atveju pašalpa į Lietuvą tegalės būti siunčiama per Russian War Relief. Juk kad atitinkamas National War Fund pareigonis neabejodamas galėtų pareikšti kad anuo atsitikimu pašalpa eis per Russian War Relief, tai tam mažų mažiausia reikalingas Russian War Relief konkretus sutikimas. Laiško, siulančio "kooperaciją", čia neužtenka. Juk kad konkretus sutikimas būtų gautas, reikalinga tam tikras kontaktas su bolševikišku fondu.

Kas tą kontaktą nustatė? Kaip? Kada? Vietoje atsakymo į šiuos klausimus išgirstame trumpą pareiškimą kad atitinkamos sumos nuskirtos ir tiek. Ir tai, musų fondo pirmininkas kalba apie "musų pabėgėlius ir ištremtuosius Sovietų Rusijoje", atseit, turimas galvoje ne Lietuvoje esančių, o išvežtųjų Sovietų Sąjungon Lietuvos žmonių šelpimas. Ši paskutinė aplinkybė visai aptemo dalyką.

National War Fund, kalbėdamas apie reikalingumą Sovietų Sąjungos valdžioje esantiems Lietuviams pašalpą teikti per Russian War Relief, pirmoje eilėje galvoje turi Lietuvą, o musų fondo pirmininkas kalba apie "musų ištremtuosius ir pabėgėlius Sovietų Rusijoje".

Greta to, juk yra viešai žinomas dalykas kad bolševikai net Amerikos Raud. Kryžiui nedavė leidimo teikti paramos iš Baltijos ir kitų kraštų į Sovietų Rusijos gelmes išgabentiems žmonėms. Tat kuriam galui musų fondo pirmininkas antru kartu bando "at-rasti Ameriką"? Juk jau išanksto buvo žinoma kad "nėra kelių, kad musų pašalpa pasiektų Lietuvius Sovietų Rusijoje".

Šių faktų akivaizdoje, piršte peršasi išvada kad arba musų fondo vadovybė nežino tv dalykų kurie yra žinomi eiliniam piliečiui ir pasijuokimui į samatą įtraukia sumas kurios jau išanksto nusmerktos išbraukimui, arba šitai panašiai į tiesą — savo miglotais pareiškimais nori užtrinti abejotinos vertės žygių pėdsakus.

Šitai betgi yra visai neprasmingas dalykas, nes nutraukimas "kooperacinių" ryšių su Russian War Relief, jei tokie ryšiai tikrai yra buvę, visos Veichio tilta, kad Alijantai nebūčiau galvojęs Amerikos

Lietuvių visuomenės būtų tik pasveikintas. Nes juk yra aišku kad Lietuvos žmonių šelpimas, nukreiptas per Russian War Relief, tikrai nepasiektų šelpiamųjų, ir juo, didžiausiam likimo pasijuokimui, pasinaudotų enkavedistai ir komunistų partijos nariai.

Dabar keletas žodžių apie paskiras samatos pozicijas. Pirmiausia, ko toje samatoje nėra? Ogi nėra šalies kurioje daugiausia Lietuvių pabėgėlių ir kurioje, išskyrus Lietuvą, iš viso šiandien yra daugiausia Lietuvių, neskaityt Amerikos, kurie labai greit gali būti reikalingi skubios pagalbos. Čia turime galvoje Vokietiją. Juk visiems yra žinoma kad Vokietijai ir Vokietijai paskutinių dviejų metų bėgyje karo pramonės darbams naolat vežė Lietuvos jaunimą, kurio dabartinis metu Vokietijoje gali būti gal net apie 200,000. Vokietijos koncentracijos stovyklose tebėra di žymiausi Lietuvos veikėjai, pačioje Vokietijoje tebėra virš keliolikos tukstančių "repatriantų" iš pirmosios bolševikų okupacijos, kuriems nebuvo leista grįžti į Lietuvą. Visa tai užmiršta. O gal tai aukštoji politika? Gal bijoma net Vokietijos vardo išstati, kad koks bolševikų agentelis ar šunuodegis, neapsauktų pronaizias?

Gerbiame, ant svarstyklų metamas žymios ir ypač šiandien mums brangios Lietuvos tautos dalies likimas, ir bolševikiškų šunų lojimas musų nerūti hauginti. Jei dar ne vėlu, tepadaro fondo vadovybė pataisą ir tą \$61,250 likutį tepaskiria Vokietijos dirbtuvėse žustančiam Lietuvos jaunimui, negrįžusiems repatriantams, pabėgėliams ir Vokietijos koncentracijos stovyklose tebekęčiantiems Lietuvos veikėjams — nežinomiems musų baisy nelaimių prislėgtos Lietuvos didvyriams — gelbėti. Gal neužilgo visa Vokietija bus sąjungininkų rankose, ir karui pasibaigus Vokietijoje esantiems Lietuviams techniškai pagalbos teikimo sunkumai gali labai greitai iki minimumo sumažėti. Laikas lemtingas, veikti reikia greit.

Po Vokietijos antrą vietą turėtų užimti Švedija, nes ten yra ypač gana daug Lietuvių ir dar nemaža jų atbėgs. Be abejo jie visi bus reikalingi kuokubiausios pagalbos. Tuo tarpu Švedijos Lietuviams tepaskirta \$5,000, o tokiai Pietų Amerikai, kur gyvena gana gausi Lietuvių išeivija, paskirta net \$12,500! Kur yra gausios Lietuvių išeivios, specialiai

Italai Nešasi Miltus



Iš Amerikos pristatius Italijos gyventojams miltų, žmonės patys turėjo juos nešti ir perduoti į kitą pusę upės, nes Vokietiai pasitraukdami buvo susprogdinę istorišką Pontę Veichio tilta, kad Alijantai nebūčiau galvojęs Amerikos

lios pašalpos iš Amerikos visai nereikėtų teikti.

Toliau, turėdami galvoje musų išteklį menkumą, rodo galėtume kiek numazinti ir administracijos išlaidas. Dabartinėje samatoje jos sudaro apie 5% visų išlaidų — \$6,250 trims mėnesiams. Sunku pasakyti kiek kitos tautos tokiems reikalams skiria. Berods, Jungtinių Valstybių labdarybės organizacijos stengiasi administracijos išlaidas apriboti 2%. Tą mastą mums prisiėmus, metinė Bendro Lietuvių Šelpimo Fondo administravimo samata galėtų būti sumažinta iki \$11,200. Šiaip ar taip, del kuklumo musų niekas neupeiks.

Šitokios yra musų pastabos Lietuvos šelpimo darbą pradedant. Tikimės kad jei jos ir nėra visai tikslios, vis delto nebus visai be reikšmės.

Kazys Rimvydis.

MIRĖ BUVĘS LATVIJOS PREZIDENTAS

JIS PRAVEDE TAUTINĮ POSUKĮ LATVIJOJE, KAS BUVO REIKALINGA KAIP IR LIETUVOJE

Rugpjūčio 11 d., kaip praneša spauda, mirė buvęs Latvijos Prezidentas Albertas Kviesis, kuris ištarnavo du terminus, nuo Balandžio 11, 1930, iki Balandžio 11, 1936.

Albertas Kviesis gimė Gruodžio 23, 1881, Tervete, Zemgalijs provincijoje, Latvijoje. Jo tėvas buvo apskrities raštinės tarnautojas.

Baigęs Jelgavos gimnaziją ir Teisių mokyklą Dorpatio Universitete, Kviesis užsiėmė advokato praktika. 1918 metais jis tapo Valstybės Tarybos nariu, o 1920 metais buvo išrinktas atstovu į Latvijos Steigiamąjį Seimą. 1921 metais jis užėmė vietą Apeliacijų Teismo pirmininko, o 1923 metais Vidaus Reikalų Ministro. 1926 metais jis vėl buvo išrinktas Seimo nariu ir tarnavo Vice-Prezidentu. Ištarnavęs du terminus Latvijos Prezidentu, jis išėjo į privatinį gyvenimą, ir toliau praktikavo teises.

Albertas Kviesis buvo veiklus narys Latvių Ukaininkų Sąjungos ir dalyvavo paruošimuose įvairių ekonominių sutarčių Latvijos su kitomis valstybėmis.

Gegužės 15, 1934 metais, Prezidentas A. Kviesis pasiremdamas Latvijos Konstitucijos autoritetu ir su Senato užgyrimu, paleido Seihą ir paskyrė Ministrą Pirmininką K. Ulmanis ir Karo Ministrą Janis Balodis paruošti konstitucines reformas, tikslu sustiprinti vykdamosios vyriausybės galią, pertvarkyti rinkimų įstatymus kurie priveisė per daug politiskų partijų, ir suverti valstybės organus kurie tikrai atstovautų ekonominius ir politinius Latvių Tautos interesus, paremtus Tautos vienybe ir kooperatyve ekonomine demokratija.

Laikė bolševikų okupacijos jis išliko nuo deportacijos į Sovietų Rusiją slapstydamasis, o prie Vokiečių okupacijos atsisakė priimti bent kokius Vokiečių siūlymus užimti vietą Vokiečių steigiamoje sau palankioje administracijoje.

Latvių tauta visada minės Albertą Kviesis kaip įžymų tėvynainį, juristą, politiską vadą ukaininkų ir Valstybės Prezidentą.

Liko gyva jo žmona ir du sunai.

J. Žemantauskas
Notaras

"Dirvos" Agentas
130 Congress Avenue
Waterbury, Conn.

Valo Kelią Amerikos Kariuomenei



Sie kariai inžinieriai atlieka labai pavojingą ir sunkų darbą. Vaizdas parodo Amerikos inžinierių būrį tikrinant gatves Lessay, Prancuzijoje, suradimui bėgančių Vokiečių paslėptų minų. Inžinieriai turi atstatyti šimtus sugriautų ir išardytų kelių ir tiltų ir apvalyti kelius ir gatves nuo minų kad kariuomenės galėtų žygiuoti pirmyn.

KIEK IŠŽUDYTA RUSŲ LAIKE VOKIEČIŲ ISIVERŽIMO

Vienas Amerikos spaudos rašytojas paduoda žinių apie šiam kare žuvusius ir sužeistus civilinius žmones. Jis rašo:

Anglijoje, nuo šio karo pradžios, užmušta apie 55,000 civilinių ir apie 70,000 sužeista iki Liepos šių metų. Šiuo tarpu tie skrendanti robotai bombos užmušė cėl kelis tukstančius ir taip pat daug sužeidė — nukentėjo moterys ir vaikai ir vyrai peršeni kariauti.

Bėgyje keturių metų karo Britai matė sunaikinimą savo kaimų ir suardymą miestų. Jie gyvena griuvėsiuose savo pačių civilizacijos.

Kaslink Rusijos, toliau rašo jis, nėra net galima musų vaiz-

duotei apimti kokį išnaikinimą ta šalis panešė. Net vaizduotė turi savo ribas. Žmogui gyvenančiam visko pilnoje šalyje, kur net karo pavojus grasi-nimai praėjė, sunku net įsivaizduoti kaip per šimtus ketvirtinų mylių neišlikęs nei vienas miestas, miestelis ar kaimas nesunaikintas.

Kaslink žmonių nukentėjimų, protas negali apimti tokių skaitlinių reikšmės. Mes išmokome kalbėti bilijonais kuomet kalbame apie dolarius, bet neišmokome mąstyti milijonų žmonių gyvasčių skaičiais.

Betgi Užsienių Reikalų Komisaras Molotov Birželio 27 paskelbė kad valdžios apskaičiavimais Rusijoje nukentėjo 15 milijonų žmonių. Tas reiškas vyru, moterų ir vaikų užmuštų, badaujančių arba išgabentų vergijon.

Molotovas taip pat pažymi

PATAISA PRIE B. A. L. FONDO SUMŲ

Pereitame "Dirvos" numeryje, "BALF Pranešime", buvo netiksliai pažymėta suma skirta Bendro Amerikos Liet. Fondo administracijos reikalams. Ta klaida buvo padaryta pačiame fondo centre, siunčiant laikraščiams pranešimus. Vieniems buvo pasiūsta teisingai, "Administracijos reikalams, ofisui ir tt. — \$25,000". Dirva gavo kitą lakštą, kuriame buvo pažymėta:

"1. Administracijos reikalams, ofisui ir tt. \$135,000.00 (toji suma del 12 mėnesių)."

Teisinga suma administracijos, ofiso ir tt. reikalams tokiu būdu yra \$25,000 ir ji yra dalis tos bendros \$135,000 samatos.

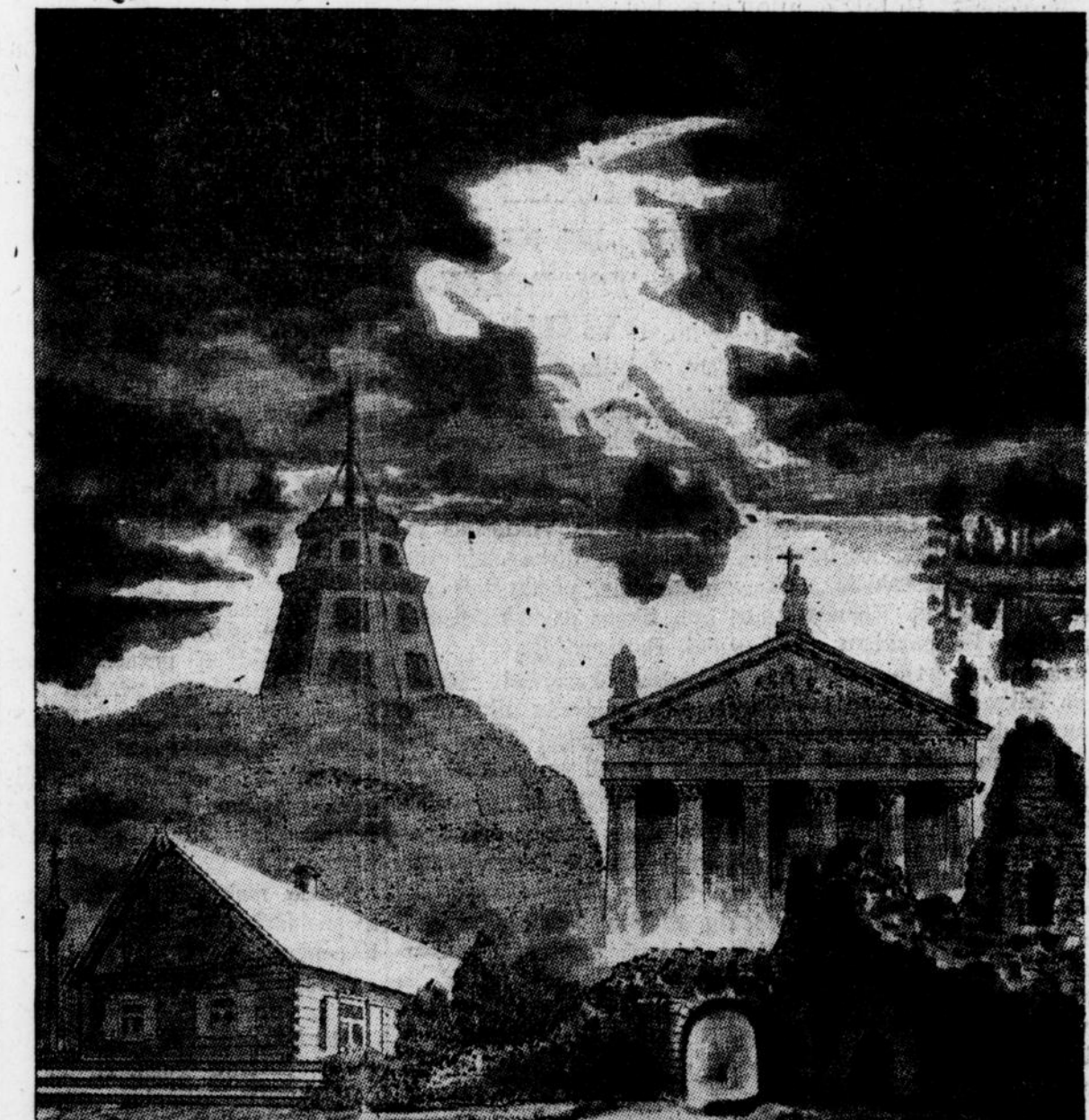
U. S. VALDŽIA 1943 metais per 365 dienas išleido daugiau pinigų šalies administravimui ir karui negu išleido per 150 metų šalies egzistavimo bendrai sudėjus. Nuo 1789 m. kada Jurgis Washingtonas užėmė prezidento pareigas, iki 1926 metų federalė valdži turėjo išlaikyti \$87,300,000,000. O 1943 metais išleido apie 88 bilijonus vienu metu!

kad Sovietų armija panešė iš viso 5,300,000 nuostolių. Iki šių metų Birželio pabaigos.

Bolševikai pasirupina pažymėti savo žmones išvežtus vergijon, bet lai primena pasauliui išvežtus į vergiją ir nukankintus bei nužudytus Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmones, kai tas šalis barbariškai užgrobė 1940 metais.

Jau gatava KNYGA ANGLIŠKOJE KALBOJE 3.00

LIETUVOS ISTORIJA — JAU GAUNAMA UŽ



TIMELESS LITHUANIA

DR. OWEN J.C. NOREM

(Knygos didumo viršelio piešinys, bet viršelis spausdintas trim spalvomis.)

Pirkti galima po vieną, dvi ar daugiau knygų, po \$3.00. Siųskit savo užsakymą!

300 PUSL. DIDUMO, ILIUSTRUOTA

šios knygos pelnas eina Lietuvos vadavimo reikalams.

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGA
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KARIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

KAS KĄ RAŠO (Spaudoje Pasidairius)

Bolševikai Bullitt'ą Vadina "Nusibankrutėjusiu Šnipu"

Komunistų organas Pravda, Maskvoje, atsiliepė į William C. Bullitt straipsnį, iš Romos, populiariai Amerikos žurnale Life, išsivadint Bullitt'ą "nubankrutėjusiu šnipu". Bullitt buvo Amerikos ambasadorium Maskvoje ir vėliau Paryžiuje ir draugingas Lietuviams.

Bullitt dabar dirba kaip laikraščio korespondentas ir turi Prancūzijos Armijos laipsnį.

Pravdos rašytojas K. Demidov užtakoja Bullitt'ą kaip Hitlerio simpatizatorių, kuris norėtų kad Vokietijai pergalėtų Rusus. Kaltina jį kurstyti "kruciacios" prieš Sovietų Uniją. Tas bolševikų rašytojas nori sukelti trukdymus, įrodindamas kokias tai Bullitt'o melagystes jo straipsnyje, "A World From Rome", ir tikrina jog Bullitt norėjo kad Sovietų Rusija būtų užpulta iš Vakarų ir iš Rytų.

Pravda gina savo klatingą ir pražūtingą Sovietų Uniją, ir Bullitt'o pasakymą jog jis "susitikio Romoje tam tikrus 'op-timistus' kurie tiki kad į penkiolika metų prasidės pasaulinis karas tarp Sovietų Unijos ir Vakarų Europos, gelbstint Anglijai ir Amerikai", perkreipia pasakymu, "gal Bullitt' susitikio Romoje nekuriuos tokius

banditus".

Bolševikai dabar ginasi ir teisinasi, norėdami įtikinti pasauliui jog Maskva nori tik apsaugos ir taikos. Bet plačiau matanti žmonės nujaucia tikrus bolševikų siekius — užkariauti kitas tautas ir pavergti, jeigu tik Amerika ir Anglija dabar Stalino nepažabos.

Sako, Padarė Tvirtus Apsaugos Planus

Rugsėjo 3 iš Washingtono skelbia jog Amerikos, Britų ir Rusų delegacija tarianti apie pasaulinės apsaugos planus pakrypo į planą sudaryti tokio tvirto tarptautinio teismo kurio įjega ant tarptautinių reikalų dar neturėjo nieko sau lygaus. Dar tik nesutarta kokia bus to teismo sudėtis ir kokia įjega ji palaikys. Tačiau, sako, bendrai suprasta kad tas teismas bus žymiai galingesnis už bent kokį iki šiol buvusį tarptautinį teismą.

Bolševikams dalyvaujanti to teismo nustatyme, galima tikėtis tokių keistenybių įvedant to teismo programą: Jei dabar bolševikų užgriebtos ir paverptos šalys vėliau norės kelti savo laisvės klausimą, tas teismas turės pripažinti jas kaltas "taikos ardyne" ir leisti bolševikams bausti — Maskvoje sugalvotu būdu.

Antra dalis šios konferencijos prasidės rugsėjo 10, kur dalyvaus Kinija, Amerika ir Britanija, o Rusija nedalyvaus. Maskva, mat, taikosi prie Japonijos, kuri užpuolus Kinus, ir atsisako dalyvauti ten kur Kinija dalyvauja tarybos — kad dėl to gal kad iš Kinijos jokios naudos gauti negali, o kad iš Amerikos ir Anglijos gauna visą pagalbą tai visai nebijo su jomis tartis, nors ir jos yra Japonijos priešais.

didelė kad bolševikus sutriuškinti šiadien būtų visai lengva. Pagaliau, sąjungininkų kariuomenė jau yra nugabenta į Europą ir žygiui pasiruošus. Nejaugi pirma bus leista bolševikams visur savo šaknis įleisti, susitvarkyti ir sustiprėti, ir tik tada, kai visa tai jau bus įvykęs faktas, tada bus imta apie karą su jais galvoti, demobilizuota ir po namus išsiskirsčiusią kariuomenę vėl išnaujo mobilizuoti ir ją vėl į užjūrį siųsti?

Visų laisvės ištroškusį žmonių viltys yra sudėtos į tai kad galutinio pasaulio išlaisvinimo valanda jau tikrai art. Ten ir mūsų, Lietuvos, viltys. Nes vieną mes visiems laikams turime įsisąmoninti: kad Lietuviai ta negalės išlikti gyva jei bolševikai nebus sudaužyti. Stengiamės prisiderinti į bolševikus nieko nepadės: visvien visos gyvybingosios Lietuvos tautos įjega, bolševikams Lietuvai valdant, ilgai bus išduotos ar paskandintos Rusijos gėmose. Tat kovokime kaip kovoję prieš mūsų senosios tėvynės žudikus. Nesuvsyruokime nei valandėlei, nes tai, išskyrus negarbę, nieko mums negali atnešti. Bukime stiprus, ir mūsų stiprybė savų ruožų bus pastiprinamas visiems kurie kovoja dėl Lietuvos gyvybės išlaikymo.



TĖVŲ ŠALIS

(Putino eilės, rašytos Gruod. 1917)

Už jurių marių, už melynųjų,
Už kalnų, slėnių, miškų juodųjų,
Pro nykią tamšą ir rustų vėją,
Kur sniego puokščių pusnytns sėja, —
Kaip šviesų šiltą Gegužės rytą,
Ziedais rasotais apšėli kašytą,
Duma giliaja, jausmu gyvuojų
Tave svajoju, tave dainuoju —
Tolima, brangi Tėvų šalie.

Skaudžiai be vilties, kurčiai be aidų
Mus piktos vėtros verpetuos svaido.
Pailso įjegos, aptemo mintys
Ir emė brolis brolio bauginas.
Tik tu, brangioji, visiems vienodai
Tą patį vaizdą išdėdai rodei:
Pro kraują puotą, liepsna gaisruota,
Ziedais lelijų apvainikuota
Spindi aukštųjų, Tėvų šalie.

Spindėk, brangioji, skausmų auginta,
Jau lauktas rytas pro dumus švinta.
Ir mes, klajunai, su ryto giesme
Svetur sukeltus skausmus išliesme,
Ir gryšim, gryšim silpni, išbale,
Bučiuosim žemę, gaivinsim galia.
Tik kolei staugia audringi vėjai,
Spindėk aukštųjų, kaip man spindėjai,
Tolima, brangi Tėvų šalie!

Atsiminimai iš Okupuotos Lietuvos

Lietuvių Pergvenimai, Vargai ir Kentėjimai Lenkų Okupacijoje po 1920 Metų

Rašo Karys J. V. VALICKAS.

KAIP LIETUVIAI DIRBO VILNIAUS KRAŠTE PIRM LENKŲ SUVARŽYMŲ IR PERSEKIOJIMO

ATGAVUS Lietuvai Nepriklausomybę, prisiejo dar su kaimynais priešais kovoti dėl savo teritorijos sienų atgavimo sulg sutarčių, kurias Lenkai tuoj sulaužė, po pasirašymo Suvalkose Spalių 9, 1920 metais.

Lietuvos siena su Vokietija buvo kiek tvarkingesnė, tik Klaipėdos Krašto padėtis buvo pradžioje kiek neaiški. Su Latvija siena buvo nustatyta pastoviai. Bet kas kita su Vilniaus kraštu, kur Lenkai buvo besiveržią Lietuvos teritorijon vis gilyn ir gilyn. Vienok 1921 metais šiek-tiek nusistovėjo ir su Lenkais siena. Tik už tulo laiko Lenkai Varėnos-Valkininkų bare pradėjo daryti puolimą, o ypač Valkininkų bare, kur Lietuviai laikė Valkininkų geležinkelio stotį savo rankose, ir Varšavos-Vilniaus tiesioginis susisiekimas nebuvo galimas. Lietuviai žinojo ten buvo apie 9 kilometrai geležinkelio su Valkininkų stotimi. Kovose Lenkai nekaž kiek laimėjo teritorijos, apart Bieksų, Pamerkių, Bartelių, Kuklių ir Valkininkų stoties, bet tas davė galimybę Lenkams atidaryti geležinkelio liniją Varšava-Vilnius.

Siena tarp Lenkų ir Lietuvos nebuvo nustatyta iki šiam pasauliniam karui, o egzistavo taip vadinama "Demarkacinė Linija".

Demarkacinė Linija Lietuvos ir okupuotos dalies žmonėms buvo tikras peilis po kaklu, nes tu kurie gyveno prie jos, dalis lauko buvo vienoje ir kitoje pusėje Demarkacijos Linijos. Kartais ištisi kaimai palei linijos gyveno Lenkų pusėje, bet visa žemė, net daržai, buvo laisvos Lietuvos pusėje; taipgi laisvos Lietuvos pusėje kartais budavo kaimo tik trobesiai, o patys laukai Lenkų pusėje. Mokesčiai valdžiai kaip Lietuvos taip ir Lenkijos reikėdavo mokėti už tiek žemės kiek dokumentai rodė, bet susisiekmio jokio nebudavo ir daug gražių laukų dirvonuodavo neįriami. Palinijo gyventojai tai labai atjausdavo, tiesiog ubagauti jiems lengviau budavo, nes jie negalėdami naudoti visos savo žemės, mokesčius turėdami mokėti už visą, ir todėl negalėdavo išsiversti. Joks Saliamonas negalėtų išsiversti šitokiose aplinkybėse.

Bet tokia padėtis tęsėsi nelabai ilgai: pirmutiniai Demarkacinę Liniją berods peržengė žydai, tai buvo švenčių krašte, Linkmenyse, kur religiniu žydam klausimu buvo žydų kapinės prie pat linijos, bet Lietuvos pusėje. Žydai kažkaip gavo leidimus, tat kartą į metus jie susirinkdavo tose kapinėse melstis. Iš Lietuvos valdžios pusės leidimai galima buvo gauti bent kada, bet leidimų reikalą kaž kodėl dėsė Lenkai. Kuomet leidimai jau buvo išduodami ir žmonės pradėjo per liniją pereidinėti laukų darbams, pasienyje pagyvėjo viskas, iš Lenkų pusės Lietuviai perėję liniją laukų darbams, gaudavo užtekintai Lietuviškos literatūros ir ją skaitydavo niekieno nekludomi, nes tai buvo Laisva Lietuva. Taipgi galėjo stebėti kylančių Lietuvos ūkį bei apšvietą, o tas daug reikė. Tautinį Lietuvos stiprėjimą okupuotoje Lietuvoje kėlė tie "palinijo Lietuviai".

Dar einant mūsų Lietuvos su Lenkais, jau Vilniuje klestėjo judrus gyvenimas. Lenkai dar nebuvo užtektinai įsistiprinę ir neskaitylingi Vilniaus krašte. Kiek Lenkai turėjo savo moksleivijos ir šviesuomenės okupuotoje Lietuvoje, ji tuomet, tik pradėdant kurtis Lenkiškam valstybės aparatui, buvo reikalinga valdžios įstaigoms, gi kultūros atžvilgiu ir mokykloms mokytojų davimu, proporciniai Lenkai stovėjo labai žemai, todėl tai jie pirmomis Vilniaus krašto okupavimo dienomis nesugebėjo taip greitai vadyti lenkinimo darbą, nes kiekvienas kiek prasilavinęs Lenkų šviesuolis turėjo pakankamai darbo kur nors savo "Krolewsczyznaj".

Lietuviai jau Vokiečių laikais Lietuvoje turėjo savo šiekias-tokias mokyklas, ir atsidiarius Vilniuje Vytauto Didžiojo Gimnazijai, jau 1923 metais išėjo Lietuvos abiturientų būrelis į kaimo samanotas bakūžėles nešti Lietuvišką apšvietą. Tiesa, tie abiturientai buvo nedidelio mokslo, vos keturių klasių gimnazijos, bet kad reikalavimas mokytojų kaime buvo net perdidelis, kiti gimnazistai neturėjo lėšų tęsti mokslo toliau, tat jie gimnazijoje buvo paruošti kaip busimieji mokytojai. Taip vienur-kitur pradėjo atsidiarinėti Lietuvos mokyklos. Iš Lenkų pusės tuo laiku jokių klaučių galima sakyti veik nebuvo. Lietuviškos mokyklos didžiojoje nebuvo reikalaujamos Lenkų valdžioje registruoti, kas kur sumanė ir jei tik gavo mokytoją tai ir steigė mokyklą. Lietuviai, tiesa, tu progų ir nepažiūposjo, tik ir jiems tais laikais stoka buvo inteligentijos ir mokytojų. "Daraktorkos" tada buvo labai madoje, bet vistiek kad ir "daraktorkos" ar "daraktoriai", jie visgi mokino, švietė liaudį, mokė skaityti ir rašyti Lietuviai, na o už dienos-kitos jau buvo vilčių gal koks studentėlis Vilniuje jau išeis mokytoju ir tada galima buvo kaime įsteigti pilnesnė mokykla. Liaudis, karų suvarginta, neturėjo lėšų leisti savo vaikus į mokslo, tačiau Vilniaus kra-

što šviesuomenė gerai nujaudė Lenkų mintis ir lenkinimo pavojų, todėl kol dar buvo proga ir laisvos Lietuvos rankos švietimo srityje, darė ką galėjo kuodaugiausia išleisti iš gimnazijos abiturientų.

Vilniuje veikė Lietuvos Komitetas, kurs gaudavo lėšų iš gerų brolių ir seserų Amerikiečių ir slaptai iš Lietuvos valdžios, todėl tuojau įsteigė ir kelis Lietuvos moksleivų bendrabučius, kur neturtingų tėvų ar našlaičiai Lietuviai vaikai buvo prilaikomi ir galėdavo lankyti gimnaziją, ir paskui, baigę ar nebaigę gimnazijos, kad galėtų eiti ir šviesiai laudų kaime.

Berods jau 1925 metais išėjo pirmoji laida pilnai aštuonias klases baigusiu Vytauto Didžiojo Gimnazijos abiturientų. Vieni iš jų išėjo mokytojauti, kiti pradėjo eiti Stepono Batoro Universitetą Vilniuje. Taip kas meta Lietuvos gimnazija išleidinėjo po gražų būrį Lietuvos švietėjų. Bet viena Lietuvos gimnazija Vilniuje negalėjo užpildyti visų reikalavimų, liaudis buvo alkana mokytojų. Tada buvo padaryti žygiai švenčionyse ir ten buvo atidaryta Lietuvos gimnazija, o prie gimnazijos ir mokytojų seminarija, nes tai buvo labai reikalinga. Kurie norėjo ir turėjo galimybes eiti tolesnius mokslus ir tie kurie tik mokytojo mokslą tegalėdavo pasiekti, jį pasiekdavo.

Taiigi, kurėsi kad ir nemoderniškos Lietuvos mokyklos kaime, nes po karo žmonės kaimuose neturėjo tinkamų patalpų mokykloms, bet Lietuvos liaudis mokslo vertę ir svarbą žinojo, o tuo labiau kad galima lavintis Lietuviskai, ir taip darbas ėjo pirmyn. Liaudis Rusų laikais nesurūsėjo, kai kur buvo kiek apgudėjų, bet labai mažai; net iki pačios Lydos žmonės kalbėjo tik Lietuviskai ir čia buvo žydingi Lietuva.

Vilniaus krašto Lietuvio mokytojo pareigos ir padėtis buvo nepavydėtina; darbas buvo toks sunkus kad vargu ir įsivaizduotum kaip vienas žmogus gali tiek daug nuveikti ir tiek daug darbo atlikti. Daug kartų Lietuvos mokytojas negavo algos apmokėti, tik gerų žmonių buvo valgydinamas ir nakvydinamas. Kartais Lietuvos Komitetas negaudavo reguliariai pinigų ir neturėdavo, kas išmokėtų mokytojų, ir kitiems algų, bet Lietuvos mokytojas savo pareigų nepalikio "šimtams vėjų", jis buvo savo pareigoms ištikimas.

Esant mažai mokyklų, kelių kaimų vaikų čia lankydavo vieno mokytojo mokyklą: viename kaime mokytojas dirbo prieš pietus, antrame po pietų. Suaugusieji irgi norėjo mokslo, taigi juos turėdavo mokyti vakarais. Prie to, pas mokytoją ateidavo žmonės su visokiomis bėdomis, ar prašymų surašymui teismui ar viršaičiui, ir tt. Mokytojas taipgi buvo ir daktaras: kas kur apsirgėdavo, kviesdavo mokytoją kad apžiūrėtų ligonį, ir jeigu mokytojas negalėdavo pagelbėti tai nors jo patarimo žmonės tikėdavosi. Mokytojas taipgi turėjo vaikčius lavinti tikėjimo dalykų ir paruošti pirmą išpažinčiai. Vakaraus mokytojas turėdavo lavinti jaunimą ir suaugusius vaidinimų, turėjo nusimanyti ir apie scenerijos dalykus. Vieno žodžiu, kaime iš mokytojo labai daug reikalaudavo ir mokytojas nors buvo ir labai gerbiamas, bet ir darbais budavo apverčiamas iki kaklo.

VILNIAUS KRAŠTO DRAUGIJOS IR LAIKRASČIAI

1925 metais pradėjo kaip grybai dygti Lietuvos šv. Kazimiero Draugijos skyriai kaimuose. Mokytojai, žinoma, turėjo būti jų organizatoriais. Prie šių skyrių veikė ir knygynėliai. Mokytojas turėdavo pagelbėti skyriui tvarkytis, turėjo vesti protokolų užrašus, nes daugelyje vietų visame kaime neatsirašdavo kas galėtų surašyti protokolą. Mokytojo pareiga buvo prižiūrėti kad kaimas būtų viskio aprūpintas.

Tais laikais buvo, galima sakyti, tik viena partija: visus Vilniaus krašto Lietuvos valdė didžiojoje kunigija, ir tik ji manė galinti valdyti Vilniaus krašto Lietuvos. Bet laikui bėgant atsiradus daugiau išsimokslinusių Lietuvos, pradėta kurti daugiau ir visokių draugijų. Atsirado Lietuvos Mokytojų Sąjunga, atsiranda Lietuvos Studentų Sąjunga, Lietuvos šv. Kazimiero Draugija, Zitičių Draugija, Lietuvos Mokslo Draugija, Ryto švietimo Draugija, Lietuvos švietimo Kultūros Draugija, Lietuvos Mėno Sąjunga ir dar, kelios kitos nežymios draugijėlės; prie to už kurio laiko susikuria Lietuvos Skautų Draugija, kurios vadu buvo visą laiką Pranas Žizmaras, kuris kavinėje Vilniuje kirtu Lenkui per veidą už įžeidimą ir Lenkas nedrįso stoti dvikovon su juo. Tuo Lietuvos vardas labai visur nuskambėjo.

Visos Lietuvos draugijos reikia sakyti sugyveno savo tarpe taikiai; be to Vilniaus Lietuviai palaikė labai gaudžius santykius su švenčionių Lietuviais ir jų draugijomis, taipgi su Suvalkų krašto Lietuviais, kurie buvo nelabai skaitlingi okupuotoje Lietuvoje.

(Bus daugiau)

PAGALIAU ir iš rimtų Amerikos politikų pradėdame išgirsti blaivių žodžių apie komunizmo pavojų Europai ir pasauliui. Buves Jungtinių Amerikos Valstybių Ambasadorius Sovietų Sąjungai ir Prancūzijai, W. C. Bullitt, Rugsėjo 4 d. Life numeryje parašė išsamų straipsnį, "The World from Rome", kuriame neabejotinai žodžiais nupiešia kas, komunistų galybei diena iš dienos augant, laukia ateities Europos. Romėno lupom, Bullitt istaria sakini kurį šiadien, praeties pragaro iškankinta ir baisių ateities smėklų gaudinama, kartoja Europa: "Ar šis karas bus buvęs tik tam kariautas kad vietoje Berlio Europą valdys Maskva?"

Charakteringa kad Bullitt tokį straipsnį parašė, dar charakteringiau kad jį toks populiarius ir įtakingas magazinas kaip Life idejo. Juk dar taip neseniai kiekvienas kas išdrysavo kritikos žodį prieš bolševikus istarti tuojau budavo apsaukiamas pro-nazi ir šios šalies karo pastangų kenkėju. Šituo atžvilgiu ypatingai tekėdavo nukentėti Lietuviams, kurie nuo pat bolševikų įsibriovimo į Lietuvą 1940 metais, buvo nenulenkiami bolševikų ir pro-bolševikiškos politikos priešai. Lietuviai sakydavo: "Ar mes delto savo kraują liejame kad vietoje Hitlerio mūsų tėvų šalį žudytų Stalinas?" Šiadien panašų sakini visos Europos atžvilgiu istaria vienas žymiausių buvusių Amerikos diplomatų.

Pusiau komunistinė laikinoji Prancūzijos vyriausybė, stipri komunistų įtaka Italijoje bei staigus Rumūnijos subolševikėjimas ir ne politikui pasako kuo visa tai kvepia. Dabar jau kiekvienam aišku kad trys mažutės Pabaltijo valstybės anaipat negali patenkinti Bolševikijos reikalavimų ir kad bolševikų pretenzijos ilgą laiką ribojosi tomis trimis mažutėmis aukomis tik todėl kad į kitas teritorijas dar ne taip senai bolševikai savo pretenzijų pareikšti neįstengė. Vienu tarpu, kai Vokietčiai buvo pusiau paėmę Stalingradą ir kai Bolševikijon akredituoti užsienio diplomatai buvo iš Maskvos perkeldinti į Kuibishevą, Stalinas nedrįso viešai net ir į Pabaltijo valstybes savo pretenzijų reikšti. Tuo metu vienoje savo kalbo, pranašaujančių į kurias vietas sugrįšianti raudonoji armija, Stalinas pasitenkino tepaminęs Minską.

Tačiau tai buvo prieš dvejus metus. O šiadien jau visai kitas vaizdas. Šiadien bolševikai vienur tiesiog, o kitur netiesiog, reikalauja kuone pusės Europos, o graso visai Europai. Bullitt'o nuomone, bolševikai po šio karo neabejotinai pavergs Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją, Rumuniją, Bulgariją, Vengriją ir Čekoslovakiją. Koks bus kitų valstybių likimas Bullitt aiškiai nepasako, bet nurodo kad didžiausias bolševizmo pavojus grėsia Austrijai, Italijai ir Jugoslavijai. Tikrovėje visam Europos kontinentui, o galų gale ir Anglijai jau šiadien grėsia komunizmo vėžys. Juk yra aišku kad, jei, Vokietčius sumušus, iš Europos bus atitraukta sąjungininkų kariuomenė, automatiškai, leidimo neprašydama, į jos vietą įsirioglis bolševikų kariuomenė. Komunizmui dirva visur bus kuogeriausia paruošta. Ne tik delto kad šis karas bus Europoje sunaikinęs didžiūmą moralinių ir materialinių gerybių, o žmogus, kai jis visko netenka, dažniausia virsta kraštutiniu, bet ir delto kad komunistų partija visą karą meta, o ypač į karą pabaigą, buvo sistematingai visur organizuojama ir vis su kuo aprūpinama. Tuo tarpu pozityvieji elementai karo metu buvo mažų mažiausia gerokai apnaikinti ir dezorganizuoti.

Sąjungininkams žygiuojant priešin Prancūzijoje ir Italijoje ir laikantis neutraliai vietinių gyventojų atžvilgiu, komunistai, aktyviai ir kuone atvirai remiami Maskvos, bujote bujoja. Šitokioms sąlygoms esant, kyla klausimas ar eileje valstybių, jei sąjungininkų kariuomenė būtų atitraukta, dar būtų reikalinga karinė bolševikų intervencija? Bolševikai krašto viduje galėtų išaugti tokie stiprus kad ir be raudonosios armijos pagalbos jie galėtų paimti valdžią į savo rankas.

Viso šito akivaizdus, Vokietijos sugniužimo valandai greitai tempu artinantis, beveik niekur nesijaučia to dvasios pakilimo kurs turėtų būti susietas su "Victory" artėjimu. Mat kiekvienas supranta kad iš "Victory" laiko bėgvyje beliko apytūstis žodis, nes jis šiadien nebeturį tos prasmės kurią turėjo tuo metu kai Teutonų batas mindžiojo visą Europą. Tuo metu jis buvo susietas su laisvės savoka ir pavergtųjų tautų prisikėlimu. Šiadien jis hereiskia Hitlerio nugalėjimą, kurs, tarp kitko, jau yra įvykęs faktas, ir vietoje šviesaus bežada pusiau nriglota, tamsų rytojų.

Kokia gi iš viso šito išeitis? Išeitis ta pati kaip ir anksčiau. Tik skirtumas tas kad anksčiau jį bent daugumos buvo nematoma ir nesuprantama, o šiadien jau daugelio pamatyta ir suprasta.

Po Vokiečių reikia sugriauti ir bolševikų galią. Užtat kai sąjungininkų kariuomenė ineis į Berlyną tai jos inėjimas toli gražu nereikš tikros "Victory", o tik pusiaukele į ją. Šiadien tikroji "Victory" tegali būti laikoma pasiekta tada kada sąjungininkų kariuomenė įžengs į Maskvą. Nes tik tada "Victory" žodis bus saldus visoms tautoms ir tik tada jis reikš visų tautų, didelių ir mažų, laisvę ir nepriklausomybę.

Ar realu šito laukti, ar tai tėra tuščia, mažutė svajonė? Iš didžiosios politikos šito nematyti, priešingai, Bolševikijos svoris dar vis tebeauga. Betgi sveikas protas sako kad nežinūrint priešingų faktų, Bolševikijos baismės valanda jau čia jat. Šiadien Stalinas jau yra toks pat despotas koku kita kartą buvo Hitleris. Tai yra moralinis karo su bolševikais pagrindas. Antra vertus sąjungininkų karinė persvara prieš bolševikus yra tokia



Kaip Lietuviai savo Laisvę gynė 25 metai atgal

(Tęsinys iš pereinamojo nr.)

Lenkai mane iškviailino. ... Išryto nuėjau į šios Lietuvos kariuomenės. Pamatęs policininką su baltu rankšluostiu ant rankovės, prieinu ir klausiu jį: „Lietuviškai kur yra Lietuvos kariuomenė, bet jis man atsako Rusiškai kad Lietuviškai nesuprantas. Tada aš jo paklausiau Rusiškai, jis man atsakė kad jokios Lietuvos kariuomenės nėra.“

Mums bešnekančiam, priėjo vienas karys ir Lenkiškai policininką prašė kieno.

— Paimk tą vyrą ir nuvesk į štabą, — sako jam policininkas. — Jis nori įsirašyti į kariuomenę.

— Kad aš į Lenkų kariuomenę nenoriu stoti. Jei stotiu tai tik į Lietuvį, — atsakau aš tam kariui, nes supratau kad jis tarnauja Lenkų kariuomenėje.

Ir tas karys man sako jog Vilniuje nėra jokios Lietuvos kariuomenės ir dar pridėda:

— Vistiek Lietuviai ar Lenkai, nes išvieno ginamės nuo bolševikų. Tik Alytuje yra susikūrus vienas Lietuvos batalionas.

Tai pasakęs, dar uoliau ėmė skatinti mane eiti su juo į Lenkų štabą. Aš jam griežtai atsakiau kad neisiu, o tuojau važiuosiu į Alytų.

— Esi kvailys! — užgirdau iš jo Lenkiškai, ir nudrožiau savo keliu.

Taip visą dieną ir šlepinėjau po miestą, nieko nesurasdamas, nes ir nežinojau ko daugiau klausyti apie Lietuvos kariuomenę. Vakare grįžau stotin laukti antros dienos. Rytojaus dieną, išaušus, vėl einu į jį. Netikėjau kad tas Pakruojos Juozapaitis būtų man pamėlavęs. Pasirūžau dar visą dieną į jį.

...o Basanavičius tėviškai paguodė

Bejieskodamas, žinau ant vienos iš kabos užrašyta: „Svento Kazimiero knygnas“. Apsidžiaugiau, nes supratau kad čia vis tik ką nors sužinosiu. Inėjau knygyną, ir pardavėjas Lietuviškai mane užklausė ko aš norėčiau. Aš jį pradėjau aiškinti ko jiškau. Mums bekalbant, inėjo mano pažystamas Antanas Paukštis iš Rimšės parapijos, bet ir tas nieko nežinojo apie Lietuvos kariuomenę. Tuomet pardavėjas patarė man nueiti į Sv. Jurgio prospektą, į Lietuvos Valstybės Tarybą. Ten, esą, viską galima sužinoti.

Kadangi buvo nurodytas man klaidingas numeris tai iškart patekau į Lietuvos banką, o tik paskui į Tarybos rūmus. Čia pasitiko mane Dr. Basanavičius.

— Ko tu, vyrelė, į jį? — klausia jis mane.

— Aš į jį įėjau Lietuvos kariuomenės. Noriu į ją įstoti.

Jis mane, kaip tėvas, maloniai išklausinėjo, iš kur aš esu atvykęs, ir sako:

— Branguti! Eisi ta pačia gatve iki 33 numerio. Ten ant namų bus užrašyta: „Litauens Verwaltung“. Ten galėsi prisirašyti, nes ten mūsų komendantūra.

Aš jam padėkojau. Jis mane palydėjo iki durų, paglostė ir nurodė kuria kryptimi eiti.

Prieinu nurodytus namus. Žiuriu — pilietis, kailinukais apšvilkęs, ant galvos užsimaukšlinęs žieminę kepurę, prie kepurės prisisegęs Vyties ženklą, ant peties užsikabinęs šautuvą vaikščioja po koridorių. Manau sau: čia bus Lietuvos kariuomenės mas-kolius (tuomet kareivius daugiausia vadino maskolais).

— Ar čia užrašoma į kariuomenę? — Taip. Palauk truputį.

Ir paaukė iš kito kambario toki pat kaip jis kareivis. Tas mane per kelis kambarius nuvedė dar į kitą kambarį. Ten radau sėdintį, kaip paskui sužinojau, Liudą Girą ir Kazi Škirpą. Pasakius savo reikalą, jie mane maloniai pasodino ir ėmė klausinėti iš kur aš atvykęs. Liudas Gira, apsidžiaugęs kad ir tolimuose Lietuvos kraštuose nuskambėjo šaukimas stoti į kariuomenę, užrašė mane į knygą, davė raščiuką ir liepė vykti į artilerininkų kareivines.

Tai buvo 1918 metais Gruodžio 23 d.

Tarnyboje prie Valstybės Tarybos durų

Nuvykau į stotį, pasiėmiau savo daiktus, pasisamdžiau vežiką ir važiuoju į kareivines. Pakeliui užvažiuoju į Sv. Kazimiero knygyną, nusipirkau Vyties ženkluką, prisisegiau jį prie kepurės ir pasi-

jutau esąs tikras Lietuvos kareivis.

Atvažiuoju į kareivines, radau apie aštuonetas kareivių. Kiti galėjo būti tarnyboje. Kareivinės buvo šaltos. Kareiviai sustoję apie krosnį šildėsi.

— Vyrai! — sakau aš jiems. — Nurodykit kur aš turiu užsiregistruoti.

Tada vienas iš jų pašaukė viršila S. Zalieskį, kuris mane priradė į Vilniaus komendantūros kulkosvaidžių komandą ir išdavė čiuzinį gulėtį, dubenėlį valgiui, šaukštą, ir liepė eiti su kitais kareiviais į virtuvę pasiimti valgių, nes kaip tik tuo metu buvo pietūs. Virtuvėje gavau košės.

Ne geriausios jos buta: labai rupių su ašakomis miltų, kur ne kur maišėsi paspirgą. Vargiai praryti galėjau. O aš iš namų visko turėjau. Susikivėčiau visus ten buvusius kareivius ir viršilą, atidariau savo lagaminą ir sakau:

— Vyrai, valgykit!

Du kartu jų nereikėjo raginti.

Po pietų viršila mane paklausė ar aš moku apsieiti su šautuvu. Liepė išardyti ir sustatyti užraktą ir paskyrė į Tarybos rūmus, į sargybą.

Taip dienos Vilniuje ir slinko: grįžę iš vienos sargybos, tuojau eidavome į kitą, nes mažai buvo kareivių ir neužteko pamainų. Drabužių jokių nedavė. Taip išstarnavau iki Naujų 1919 Metų.

Gedimino kalnė suplevėsavo mūsų trispalvę

Per Naujus Metus, Sausio 1, 1919, man sugrįžus iš sargybos į kareivines, išrinko mus kelis kareivius ir liepė eiti į komendantūrą. Kokiam tikslui — nepasakė.

Nuėję komendantūron, prie durų radome kelis stovintius vežikus (apie tai bus plačiau paaiškinime 1). Komendantūroje mums išdavė šautuvus, nes tada su šautuvais gatvėmis vaikščioti nebuvo galima: Vokiečiai paimdavo ir nuvarydavo savo štaban. Paskui mūsų vyriausybei reikdavo išvaduoti. Todel kiekvienoje sargybos būstinėje budavo šautuvai. Taip ir ši karta: gavę komendantūroje šautuvus ir Škirpos vedami, susėdome į laukiančius vežimus, suslėpėme šautuvus po vežikų uždangalais ir nuvažiuoju į Gedimino Kalną. Su savim vežėmės didelę suvyniotą trispalvę vėliavą. Atvažiuoju prie kalno, vežikus paleidome, o mes su šautuvais, vis karininko Škirpos vedami, lipome į kalną prie pilies bokšto. Ten jau radome kelis kareivius. Mane paliko prie pilies durų sargyboje, o kiti sulipo į bokštą trispalvei vėliavai iškelti.

Saulė visai leidosi. Man stovint prie durų, priėjo vienas Lenkų karininkas su panele ir klausia ar galima ineiti į vidų pažiūrėti (skaityk paaiškinimą 2) Aš pasakiau kad negalima. Ties tais mano žodžiais pilies bokšte trinkelėjo trys revolverio šūviai. Lenkas pakėlė galvą ir, rodydamas aukštyn, sako panelei Lenkiškai: — Žiūrėk kokia graži vėliava!

Gryžo iš bokšto pakėlusieji vėliavą. Visi išsirikiojome. Škirpa pasakė kalbą. Kaip mokėdami, sugiedojom Tautos Himną ir tris kartus iš šautuvų saljutavome vėliavą. Išsibučiavę iš džiaugsmo, palikome prie vėliavos garbės sargybą ir grįžome į kareivines. Tada pirmą kartą Lietuvos buvo pasirodyta viešai su šautuvais Vilniaus mieste. Nuo tos dienos jau viešai ėjome su šautuvais užimti sargybą ar šiaip eidami tarnybines pareigas.

Apleidžiame mūsų sostinę

O gandai vis ėjo kad bolševikai artinasi prie Vilniaus. Vieną kartą, mums esant kareivinėse, buvo įsakyta viską surinkti ir eiti į komendantūrą. Supratome jog bolševikai ištikro artinasi.

Nuėjome į komendantūrą. Buvo sakoma kad šią naktį pasitrauksime iš Vilniaus į kurį nors kaimą. Apie vidurnaktį Sausio 4 dieną apleidome Vilnių. Dar apie 24 savanoriai pasiliko Vilniuje. Jie kitą vakarą pasitraukė. Tuomet mes jau turėjome Rusišką milines ir kepurės su geltonais lankeliais. Ant rankovių buvo prisegtas trispalvis trikampis su Vilniaus karo komendantūros antspaudu.

Iš Vilniaus nužygiavome į Lentvarą ir apsistojome stotyje. Stotis buvo pilna kareivių, nes iš visur grįžo tremtiniai ir šiaip buvo pašalinii žmonii. Musų buvo 80 ar 100 vyrų su vienu kulkosvaidžiu ir kiekvienas su šautuvu. Dienai išaušus,

mus nuvedė į kareivines. Kareivinės buvo priekrentos, šiltos. Vokiečiai kareiviai atvežė virtuvę su viralu, davė duonos po kepaluką ir marmeladą.

Išbuvus per dieną, vakare atvedė stotin, susodino su šautuvais į vagonus ir atvežė į Kauną. Ryta atvažiuos Kaunan, liepė niekur neišeiti iš vagonų, nors juose ir buvo labai šalta.

Išsėdėję vagonuose iki 12 valandos, išsirikiojome po keturis ir, karininko vadovaujami, nužygiavome į miestą. Visi žmonės, didžiai susidomėję, žiūrė į mus ir klausinėja iš kur mes esame atvykę, nes mes jau buvome panašūs į kareivius: su milinėmis, su šautuvais ir dar vieną kulkosvaidį tempėme. Prie štabo gatvėje išstovėjome dvi valandas, nes neturėjo kur mus dėti. Pagaliau nuvedė į Laisvės alėją 63 nr. Ten matyt buvo stovėjęs Vokiečių kariuomenė, nes kambariai buvo priteršti, šalti, nekurenti. Šviesos taip pat nebuvo.

Pirmiau iš miltų degtinė, o paskui mums duona

Išsivalė kambarius ir norėjom pasikurenti krosnis, bet negalėjom, nes dumtraukiai buvo užkimšti visokiomis šiukšlėmis. Tada mes, trys kareiviai: Zubavičius, Jelmokas ir aš, susidėję paskutinius skatikus, nusipirkom du kilogramus duonos ir po tokios vakarienės, susispaudė kad būtų šilčiau, vieni prie kitų, sugulėm. Kitą dieną prasidėjo mūsų normalus kareiviskasis gyvenimas. Buvom pavadinti Kauno miesto karo komendantūros kulkosvaidžių komanda. Musų vadas buvo J. Pranculis. Ėjom į sargybą, mokėmės, ir kt.

Kai kurių batal buvo visiškai pasibaię. Daugelis vaikščiojo žemaitiskomis klumpėmis. Maistas buvo labai blogas: duona raudona, karti. Niekų gyvu negalėjom jos valgyti. Net ir elgetos jos neimdavo. Mėsą atveždavo susudyta į silkinės statines. Kai katilė pradėdavo virti tai putos iškildavo su aukščiausiu kauptu. O kai išsirdavo tos mėsos jokių būdu negalėdavam įkasti. Paskui paaiškėjo kad vyriausybė duodavo pinigų geriems produktams, bet „artelnikas“ viską sugadinavo: duonos kepėjas, susitaręs su maisto pristatytuju, pirmučiausia iš miltų išsirdavo degtinę, o paskui iš tos brogos mums duoną iškepėdavo. Susitaręs su Vokiečiais, imdavo arklieną statinėmis. Kai nusikaltėlis buvo susektas, mūsų maistas pasitaisė.

MARGUČIO DAINOS

Pasiskubinkit įsigyti šią mažą, kišeninę „MARGUČIO“ VANAGAČIO dainų knygėlę — tai yra trečia Dainų knygėlė, naujauš, gražių dainų rinkinys, nekurios jų su gaidomis. Iš šios knygėlės galėsit išmokti pasidainuoti sau visus mėgiamiausias Vanagačio dainas, kurias gaidas mokat, o žodžių pilnai nežinot. Apie 40 dainų —

KAINA TIK 25c.

Reikalaukit „Dirvoje“



ŽMONIJOS ISTORIJA

610 pusl. didumo knyga — kaina \$2.00

Siųskit laišką \$2.00 su savo adresu ir prašykite prisiųsti jums 610 puslapių didumo Žmonijos Istoriją.

DIRVA

6820 Superior Ave.

Cleveland, Ohio.

Apdovanotieji

Spalių 24, 1920 metais, Lenkai kelis kart stipresnėmis įiegomis ir šarvuotu traukiniu puolė 1 pėstininkų D. L. K. Gedimino pulko 9 kuopą, ginančią Leipunų kaimą. Po dviejų valandų smarkių kautynių kuopa buvo priversta pasitraukti į patogesnę poziciją.

Priešo veržimuisi sulaikyti buvo paliktas vienas karininkas su buriu. Priešui smarkiai veržiantis ir kelioms grantomis pataikius į grandinę, burius išsiblaškę. Pasiliko tik karininkas su burininku. Lenka jau buvo apsupę. Tačiau tai pastebėjo viršila J. Dikinis, buvęs 300 žingsnių užpakalyje. Jis pats vienas durtuvu puolė Lenkus ir juos priverstė trumpam laikui susilaikyti. Karininkas ir burininkas gavo progos laimingai pasitraukti.

Už šį žygi viršila Juozas Dikinis apdovanotas Vyčiom Kryžium

(Iš kariuomenės archyvo.)

(Bus daugiau)

VALGIŲ GAMINIMAS

ir Namų Prižiūrėjimas

Kaina su prisuntimu \$1.25

Didelė, 170 puslapių knyga nurodanti kaip gaminti visokius valgius: sudėta daugybė receptų ir paaiškinimų kaip paruošti valgius nuo paprasčiausių iki puošniausių pokilių. Visoki kepsniai, pyragai, virti ir kepti valgiai, mėsos, ir tt. Kuri šeiminiškė turi rūpesnio ir vargo su gaminiu valgių, privalo įsigyti šią naudingą knygą.

Reikalaukit „Dirvoje“

Amerikos Vaikams Lietuviškas

ELEMENTORIUS

Vaikams tarp 5 ir 10 metų amžiaus.

„Dirvos“ Knygynas gavo naujausią, aiškių mažiems vaikams Lietuviškai mokyti Elementorių — SPINDULĖLIS Dalis I — iš kurio su mažą tėvų pagalba jų vaikučiai lengvai galės prasmokyti Lietuviškai skaityti ir rašyti. Elementorius gražiai paveiksluotas, kiekvienas vaikas ir mergaitė norės jį vartoti, skaityti ir mokyti.

Kaina su prisuntimu 50c

MIKALDOS

Karalienės Sabbos

PRANAŠYSTES

Idomios pranašystės senovės laikų Sabbos valstybės karalienės Mikaldos. Tų knygelių jau vėl galima gauti, ir visai pigiai. Su prisuntimu tik 30c. Galit prisiųsti pašto ženkleliais. (Vietiniams po 25c.)

Kaina su prisuntimu 30c.

Reikalaukit Dirvoje

6820 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

SAUSROS NUOSTOLIAI 50 MILIJONŲ

Ohio valstijoje šios vasaros sausra padarė ukininkams nuostolių apie 50 milijonų dolarių derliaus sunaikinimu, ganyklų išdeginimu ir kitais budais, kaip skelbia Ohio State Universiteto ukių gyvenimo tyrinėtojai.

Didžiausi nuostoliai paėjo iš didelio karščio ir stokos lietaus, ir nukentėjo daugiausia pietinė valstijos dalis.

50

YEARS of Banking Usefulness

SAVINGS • CHECKING LOANS • TRUSTS • ALL BANKING SERVICES



Expert Phono Radio Service

AND WASH MACHINE REPAIRS

Taisydo darbas visokių išdirbimų ir modelių. Greitas ir geras patarnavimas

7313 Wade Park Ave.

HE. 2579

Skalbiamų Mašinų Taisyimas

Visas darbas garantuotas. PERKAM SENAS SKALBIMAS MASINAS NEŽIURINT JŲ AMŽIAUS IR STOVIO.

HE. 8459

Saukit po 6:00 vakare. (34)

Lietuviška VAISTINĖ

Jonas Zvalskis, Savininkas

Užlaiko visokias naminės ir importuotas gyduoles nuo visokių ligų, žaidų ir kitokių negerovių. Išpildo dakratų receptus atsakančiai. Kreipkitės į savo vienuolaučio vaistinę visokiems reikalais.

INTERNATIONAL PHARMACY

5920 St. Clair Ave. Cleveland
Telefonas ENdicott 8618

DELLA C. JAKUBS

(JAKUBAUSKIENĖ—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PERVEŽTI. Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME

6621 EDNA AVENUE

ENDicott 1763

P. J. KERSIS

809 Society for Savings Bldg.

OFISO TELEFONAS: MAin 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausit pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo mortgeio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Nikodemus A. Wilkellis

Laisnuotas Laidotuvių Direktorius

IR BALZAMUOTOJAS

Sermonims kambarius duodame vartoti nemokamai

Naujoji, moderniniai įrengtoji nuosavioji vietoj

6202-04 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

VISOKIA APDRAUDA

Mes esam pasirengę suteikti visiems pilnas mūsų patirtas Informacijas ir praktiškus patarnavimus reikale visokios Apdraudos (Insurance) visai dykai. Todel pirma šaukite mus negu ugniagėsius (fare-monus). ir Apdraudos Agentūra.

P. P. MULIOLIS

Vienatinė Vietinė Pastovi Lietuviška Real Estate

6606 Superior Ave.

Cleveland

HEnderson 6739

CLEVELAND TRUST COMPANY SUGYVENO 50 METŲ

The Cleveland Trust Company pradeda savo 51-ąją metų bankinio tarnavimo šiaurinėje Ohio dalyje su rugsėjo 20, 1944.

Ši kompanija patiekia savo nepaprastą augimo rekordą baigdamas savo pirmą pusę šimto metų tarnavimo visuomenei. Jos turtas dabar yra virš \$900,000,000; jos kapitalo fondai virš \$40,000,000; depozitai perkirvija \$850,000,000. Jos depozitorių skaičius siekia 630,000. Ji yra 17-tas didžiausias bankas Suvienytose Valstijose ir viena iš keleto bankinių įstaigų šalyje kurios ofisai veikia vienoje bendruomenėje ir turinti tokį didelį skaičių depozitorių.

Išplėtimas The Cleveland Trust Company į vieną iš didžiausių šalies bankinių įstaigų tapo atsiekiant konservatyvų, pasitikėjimą sudarantį bankinių patarnavimų ir tvarką viešose spektakliškose blaškytose.

Tačiau nežiūrint savo konservatizmo, ši kompanija yra padarius daug žymių pionieriškų žygių ir vadovaujančių naujų įgyvendinimų. Ji įvedė pirmąjį Community Trust, kas yra visumai jos žymaus prezidento, Fred H. Goff, jau mirusio. Ypatingai parodė vadovybę namų statyboje, duodama

gautų patarnavimų ir patogias sąlygas namų savininkams.

The Cleveland Trust Company buvo suorganizuota su \$500,000 kapitalo, rugsėjo 20, 1894.

Kompanija atsidarė duris veikimui rugsėjo 10, 1895, antrašiu 926 Garfield Building, su 4 tarnautojais nedidelėse patalpose 12 pėdų pločio ir 26 pėdų ilgio.

Depozitai perėjo milijono skaitlinę pirm pabaigos 1896 metų, o gale 1899 metų jie buvo \$6,304,738. Pirmutinis dividendas mokėta sausio mėnesį 1897 metais.

Savo bankinius skyrius pradėjo atidaryti sausio 17, 1903, kada susijungė The Cleveland Trust Company su Western Reserve Trust Company.

Garsusis šio banko prezidentas, F. H. Goff, tapo išrinktas Birželio, 1908 m. Jis buvo originatorius žinomoms Cleveland Foundation kuri tvarko išdalimą pinigų užrašytų labdaringoms ir mokslo įstaigoms. Šitą planą priėmė vėliau apie 75 kitų miestų įstaigos.

The Cleveland Trust Company buvo pirmutinė bankinė ar trusto kompanija šiame mieste įstojusi į Federal Reserve System, pirmutinė įstaiga su \$50,000,000 ar virš tur-

tu, tuomi prisidėdama prie sustiprinimo Federal Reserve Bank of Cleveland. Tas buvo Balandžio 11, 1917 metais.

Nuo įstojimo į Federal Reserve System, The Cleveland Trust Company oficialiai tapo diskontų ir depozitų bankas ir inėjo į komercinį bankinį lauką.

Per pirmą ir dabar antrą Pasaulinį karą žymiai prisidėjo prie karo paskolos sukėlimo, pati pirkdama už dideles sumas ir patarnaujama paskolomis karo industrijoms. Virš 250 jos tarnautojų randasi karinėje tarnyboje.

Po Mr. Goff mirties Kovo 14, 1923, Harris Creech tapo banko prezidentu. Jo administracijoje depozitai banke beveik nasidviginio ir jo pastangomis bankas laimingai pernešė pačius sunkiausius Amerikos bankams metus.

Po Mr. Creech mirties Gegužės 18, 1941, I. F. Feinberger tapo paskirtas tarybos pirmininku. George Gund tapo rinktas prezidentu, ir jų vadovybėje bankas auga ir toliau šiais ypatingais karo laikais.

30 Milijonų Dolarių Pokerinių Darbų Programas

Mayoras Lausche sudarė jau 90 milijonų dolarių pokerinių miesto darbų programai kuris apims nuo 1945 iki 1950 metų, ir patiekė federalei valdžiai.

Tuos projektus patiekęs pareiškė jog miestas jau turi savo apie 15 milijonų dolarių pinigų, prie kurių federalei valdžiai prašoma nužymėti kitas reikalingas sumas.

J. A. Urbonas
Dirvos Agentas Dayton
1302 Lamar St. Dayton.

LAWRENCE, MASS.

RUPINKIMES DAUGIAU LIETUVOS ŽMONĖMIS

Lietuvių klebonas Kun. Juras bažnyčioje užsakė kad parapijonys sunestų drapanų del bėdų nuo karo nukentėjusių Italų, kurie jau išlaisvinti iš Vokiečių. Išsyk žmonės pradėjo gerai duoti, bet toliau susiprato kad Lietuviai turi nukentėjusiais Lietuvos žmonėmis rupintis, kurie ištisę rankas laukia mūsų pagalbos. Nežiūrint to vis tik surinkta 15 dėžių drabužių.

Tik įsivaizduokite: čia gyvena apie 18,000 Italų, o Lietuvių apie 2,000, ir Italai turi daug turtingų žmonių, biznierių, o Lietuviai raginami aukoti savo rubus Italams.

Tas pats klebonas ir kitą panašų dalyką yra pravedęs: Liepos 30 paskelbė žmonėms ateiti į bažnyčią po pietų, atvažiuos Prancuzas vykuspas, rinks aukas biedniams Prancuzams. Suėję mūsų žmonėliai sumetė apie \$300, o mūsų suvargintos Lietuvos žmonės laukia pašalpos, bet gal tik iš dangaus, nes Lietuviai nesirūpina Lietuvos žmonėms aukas rinkti ir rubus aukoti.

Tik pamislyk, Lietuvi, nors kartą: tu turėjai motiną, kuri tave auginė, naktimis nemiegojusi, dienos sūnį dirbdama, šįdieną ji yra nusenus, visų apleista, be pastogės, svetimų stumdama, apipulsta, gal pusnuogė kur tvarte susitraukus nakvynę randa, į tave ištiesius rankas pagalbos šaukia, o ką gauna?

Ar ne laikas Lietuvį parapijos klebonui parodyti didesnės energijos agituoti kad Lietuviai rupintys sušelpimu savo Lietuvoje palikusių senų tėvų, brolių, seserų, giminių. Čia visi dabar pinigų turi, ir kaip matyti po smukles vaikščiodami linksmi pinigais saujomis švaisto. Ar ne laikas sujudinti tokių žmonių širdis kad jie suprastų jog tai jų pareiga yra rūpintis šelpti kitą dalį savo tautos žmonių, kuri senoje tėvynėje atsidūrė karo audrose ir visose nelaimėse kokias karas užneša. Dabar laikas Lietuvį gelbėti, iki dar žmonės gyvi. Pašalinis.

PRANEŠKIT

Savo Antrašo Permainas

Kuomet rengiatės persikelti kitur gyventi, praneškite savo mūsų antrašų Dirvos Administracijai, ne paštui, nes paštas nesijus jums Dirvos į naują vietą įteigti nepriklausomai. Parašykite mums už 1c atvirutę prieš persikėlimą į kitą vietą gyventi. —

Dirva Cleveland 3. O.

'Senų Namų Daktaras'

Pirmutinis Lietuvis
Popieriuotojas Clevelande
ISPLYSUSIŲ KAMBARIŲ
TAISYTOJAS
Vincas Debesis
7605 Star Ave. EX. 0417

ST. CLAIR SALES and SERVICE

GAS and OIL Motor Work
Brakes Body & Fender Painting
SAM KATZ, Proprietor
6623 St. Clair Avenue
Cleveland 2, Ohio
Business EN 9561 Res. YE 5016

WALDORF RECREATION

Bowling ir Billiards
Naujoje vadovybėje.
5802 Euclid Avenue
Čia jums geriausia patiks
praleisti laisvalaikį.
Naudotis gali lošėjų lygos ir
privčiai.
ENDicott 9534.

Penki Vaikučiai Palikti Badavimui



Šie peki vaikučiai, Chicagoje, liko alkani ir be tėvų, kai tėvas, gavęs užmokestį iš dirbtuvės, negrįžo, ir jų motina paliko juos išėjus tėvo įsiekoti. Juos priglaudė jų senukai.

APIE 50,000 vaikų sugrįžo į parapijines mokyklas kuriose mokslas prasidėjo šią savaitę.

Bendrai į miesto mokyklas sugrįžta 105,000 berniukai ir mergaitės. Aukštesnės mokyklos pradės mokslą kitą savaitę.

Kadangi daugybė augesnių vaikų per vasarą dirbo ir pradedant mokslui šmet neužsirašė, jie pradėdami įsiekoti ir bus vėrčiami grįžti į mokyklas.

KAS platina Dirvą — tas platina apšvieta.

NETEKO RANKOS

Tulas Julius Krueger, 55 m., rugs. 5 važiuodamas namon iš darbo, viena ranka valdė savo automobilio ratą, kitą ranką sulenkta alkune laikė iškišęs per automobilio atvirą langą, kaip paprastai važiuotojai daro. Pro šalį lėkė didelis trokas ir pravažiavo taip arti jo automobilio kad Krueger'o ranka nukrito visai prie peties; ranka įkrito į užpakalinę dalį jo automobilio. Be rankos jis parvažiavo namon pas žmoną, kuri labai išsigandus užveržė likusią dalį rankos sulaikymui kraujo ir nuvežė jį į ligoninę.

•NAMŲ savininkai kurie del OPA suvaržymų panesė nuostolius, nauju OPA patvarkymu gali duoti prašymus tam tikrų paluosavimų.

AKINIAI

galima gauti pas
D-RĄ MATULAITI
(Lait)
7829 Euclid Avenue

Geri Linkėjimai Lietuviams

UŽKVICIAME JUS PASILOSTI ČIONAI
Laisvų vietų randasi kas vakaras pakankamai.

SUPERIOR CAFE ir BOWLING ALLEYS

6927 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO



**'Mano kaimynui
telefonas buvo įvestas
Kodel jam
duota pirm mus'?**

Tas gali atsitiikti nuo cent vienos šių priežasčių.

Pirma: Jūsų kaimyno telefono patarnavimas gal svarbus karo reikalais ar viešos sveikatos atvilgiu, gerovės ar apraugos. Tokis patarnavimas turi pirmenybes į tuos apribotą skaičių ką mes turime jūsų kaimynystėje.

Antra: Gal bus iš jo namų eina laisvos vielos į centro ofisą ir galima atlikti sujungimą be jokio naujo įvedimo. O jūsų gatvėje, tas viskas gali būti naudojama.

Jūsų aplikacija nenudėdama ir neužmirštama. Nuolat peržiurima turimos galimybės. Jūsų patarnavimas bus išpildytas atitinkamoje eilėje.

Trečia: Jis gal perkėlė patarnavimą iš savo pirmesnio namo. Kur vielos yra liuosos, šie užsakymai išpildomi pirmiau visų kitų aplikacijų naujam patarnavimui.

Ketvirta: Jo prašymas įvesti telefoną gal buvo mums patiekta pirmiau jūsų. Mes negalima pasakyti kada jūsų patarnavimas bus įvestas. Daugeliu atvejų, gali būti net po galutinės Pergalės. Bet mes užtikriname kad jūsų pagėdavimas nėra kaip nors neteisingai užleidiama.

Pirkit Daugiau War Bonds Pergalei!

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY



MES DUODAM IR ISKEICIAM EAGLE STAMPS

THE MAY CO'S Basement



Mcterims Mieros 38 iki 52, Visai Naujoviško

Rayon French Crepe

Tie-Print SUKNICS

Naujas ūk ką gautas siuntinis! Jaujos išvaizdos suknios moterims, iš geros rūšies Rayon French Crepe daugelyje įvairių mėgiamų stilių. Mieros 38 iki 52.

3.98

The May Co.'s Basement

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

PRASIDEDA LIETUVIŲ KAREIVIŲ SURAŠYMAS

Lietuvių Karo Aktyvumo Komitetas jau paruošė puikią knygą surašymui Clevelando Lietuvių kareivių ir jų giminių vardų ir adresų. Tai bus istoriškas rekordas mūsų kolonijos Lietuvių jaunųjų kurie išėjo Dėdės Samo tarnybai, vaikinių ir merginų.

Dabar liko visų mūsų pareiga surinkti Lietuvių karių vardus ir antraštes ir priduoti į surašymo punktus.

Pilniausias surašo padarymas priklausys nuo pačių tėvų kurie turi sunus ar dukteris išleide šiai šaliai tarnauti.

Todel atsišaukiame į visus tėvus priduoti savo kareivių vardus, laipsnį, tarnybos šaką — Army, Marines, Navy, ar kur kitur. Lengviausia yra tai priduoti voką nuo kareivio gauto laiško, ant kurio telpa jo paties parašytas vardas ir laipsnis. Kartu pridukite ir abiejų tėvų vardus, arba žmonos, jeigu vedę, ar kitų artimiausių giminių jeigu tėvų ir žmonos neturi.

Kurie tėvai jau turi auksines žvaigždutes, ir tų sunai bus pažymėti tam tikrame toje knygoje skyriuje.

Siai puikiai istoriškai Lietuvių Kareivių Knygai vardai primami šiose vietose:

Dirva 6820 Superior av.
P. P. Muliolis 6606 Superior E. Skodis 7602 Redell ave.
Julė Salsevičienė

16020 Nelamere rd.
A. Šimkunas 1334 E. 111 st.
G. Venslovas 1267 E. 82 st.
F. Saukiavičius, 1567 E. 70 st.
Sugrįžę kariai ras mūsų padarytą gražų rekordą jų vardų, ir mes nors tiek pasirodysim kad mes apie juos galvojome ir rūpinomės.

Am. Liet. Akt. Komiteto susirinkime, įvykusiame Rugsj. 29, radosi nuomonių kad reikalinga būtų sukelti ir atitinkamą fondą sugrįžtančių kareivių priėmimui, ir padėti pagrindą Lietuvių šio karo veteranų organizacijai. Nekurie dalyvavusieji išsireiškė duosią net po dešimtinę ar daugiau tokiame fondui, ir nori kad atsirastų daugiau tokių.

Gryžusieji ir pakviesti kariai prie organizacijos kuri jų naudai turi sudėtą tukstantinį fondą, maloniai ir su šypsena atsis, ir jie, suėję į savo bendrystę ilgiau pasilaikys gerais piliečiais ir Lietuviais. A.S.

APSISAUGOKIT
Geriems laikams esant, atsiranda visokių sukčių. Paskutiniu metu sukčiai pradėjo pardavinėti gražiai suvyniotas plynas ir pakelius, tikrinant žmogui kad tai yra "vogtas brangus daiktas, turi greit parduoti už bent kiek pasiuly."

PADEKA
Jonas Brazauskas dėkoja visiems kurie prisijungė užuojautos laiškus jo liudijoje valandų, nelaimingai mirus jo žmonai. Užuojautos atsiuntė: Ministras P. Zadeikis, Senatorius ir ponias Burton, Kemesis, Jarkoski, Cermak ir daug kitų.

PER DVI šventas dienas Clevelande šymet neįvyko nei vienos mirtinos nelaimės, kuomet visoje šalyje per Labor Day sutiko netikėtą mirtį 245 asmenys, auto nelaimėse, priegėrimais ir tt.

PILIEČIŲ išraginimui balsuoti šį rudenį deda pastangas ir Demokratai ir Republikonai. Visi kurie esat piliečiai, žiūrėkit kad prieš balsavimą dieną butumet užsiregistravę, kitaip negalėsit balsuoti.

Ann Kaskas Dainuos "Aida" ir "Il Trovatore" su San Carlo Opera Company Rugs. 14-17



Anna Kaskas, Metropolitan operos dainininkė, atvyksta į Clevelandą su San Carlo Opera Company ir dainuos Ameris rolėje "Aida" operoje ir Azucenos rolėje "Il Trovatore". Tos operos bus perstatomos Masonic Auditorium, Rugsėjo 14 iki 17.

Anna Kaskas yra pirmą kartą Metropolitan Operos kontralto ir specialiai pakviesta dainuoti tose dviejose operose.

Lietuviams ji yra plačiai žinoma, kilus Hartford, Conn., ir savo balso gatumais prasiškinęs sau kelią į dainos pasaulį. Ji buvo parvykus Lietuvon ir dainavo Kaune, pasakui buvo pasiūsta Italijon toliau lavintis dainavimo, o sugrįžus į Ameriką 1936 metais laimėjo "Auditions of the Air" konteste iš virš 700 kitų dainininkų, ir \$1,000 dovaną. Tas atidarė jai duris į Metropolitan Operą New York, kur ji ir po šiai dienai dainuoja.

San Carlo Opera Company perstatys Clevelande šias operas:

Ketv. Rugs. 14 — "Aida"

Penkt. Rugs. 15 — "La Traviata"

Šešt. po pietų, Rugs. 16 — "Faust"

Vakare "Rigoletto"

Sekm. Rugs. 17, po pietų, "Carmen", vakare, "Il Trovatore".

Šias operas galima matyti už populiaraus kainas, tikietai išanksto parduodami Taylor's Ticket office.

Kariuomenė Užėmė Graphite Bronze

Graphite Bronze Co. abiejuose dirbtuvėse praplito darbininkų streikas ir tukstantį darbininkų sustoję dirbė, sugaišindami darbus iki to kad kariuomenės viršininkai Prezidento Roosevelto įsakymu, turėjo užimti dirbtuves su buiriais kareivių ir sulaužyt streiką. Tose dirbtuvėse išdirba svarbias dalis kariškių lėktuvų B-29 motorams.

Streikas kilo protestui kad kompanija išvarė iš darbo vieną darbininką kuris užraktų kambarįje numušė vieną spyruklę, nerasdamas rakto spintai atidaryti.

Unijos vadai pagrąsino jog išauksią streiką 65,000 darbininkų, kitų dirbtuvių MESA unijos narių, jeigu reikalavimas sugrąžinti į darbą prašalinto darbininko nebus išpildytas.

Thompson Products, Inc., išlaimėjo balsavimus prieš CIO, kurios organizatoriai buvo pasikėsinę praveisti balsavimus ir įsigauti į tą dirbtuvę darbininkų atstovais. Darbininkai didele dauguma balsų atmetė C. I. O. uniiją.

PAS PILTNIKUS lankėsi jų giminietė B. Niedzinskienė iš Pittsburgho. Užsirašė Dirva.

OHIO Valstijos legislatura, susirinkus posėdžiui Rugsėjo 5, tarp kitko svarstys pasiskyrimą \$8,000,000 pakėlimui algų mokytojoms, kurios mažai gauna, mokėti.

gryžus į Ameriką 1936 metais laimėjo "Auditions of the Air" konteste iš virš 700 kitų dainininkų, ir \$1,000 dovaną. Tas atidarė jai duris į Metropolitan Operą New York, kur ji ir po šiai dienai dainuoja.

San Carlo Opera Company perstatys Clevelande šias operas:

Ketv. Rugs. 14 — "Aida"

Penkt. Rugs. 15 — "La Traviata"

Šešt. po pietų, Rugs. 16 — "Faust"

Vakare "Rigoletto"

Sekm. Rugs. 17, po pietų, "Carmen", vakare, "Il Trovatore".

Šias operas galima matyti už populiaraus kainas, tikietai išanksto parduodami Taylor's Ticket office.

ZEMĖS DREBĖJIMAS

Rugsėjo 4 ir 5 naktį, 12:42 valandą, Clevelande buvo jaučiamas žemės drebėjimas per apie minutą laiko, tam tikrais protarpiais. Jokių nuostolių iš to nebuvo.

Šis drebėjimas buvo jaučiamas labai plačiai visoje šalyje ir Kanadoje.

SEPTINTAS TUKSTANTIS

Alekas Banys parašų ant petičijų rinkime pasiekė tokias vietas kur gauna daug balsų su mažiausia pastangų. Jau buvo minėta apie jo gerą pasisekimą katalikiškose įstaigose: vienas geras kitatautis kunigas davė jam visų Clevelando katalikiškų įstaigų katalogą, kas žymiai palengvino tas įstaigas surasti. Tas kunigas pasakė, cik, dirbk, bus naudos. Ne taip kaip tulas Lietuvių kunigas pasielgė....

Bet A. Banys pabandė užsukti ir į protestoniškas bažnyčias, ir ten rado prielankų priėmimą.

Jo aplankytose įstaigose pakliktos petičijų blankos neša rezultatus kasdien: blankos grąžinamos paštu su parašais kunigų ir vienuolių ir šiaip gerų žmonių. Jis jau varo septintą tukstantį parašų.

PER LABOR Day pasikeitė oras: užėjo smarkus lietus su perkuniomis. Žaibas padarė ir nuostolių. Oras atvėso ir pasikartoja lietus.

KAMBARYS VYRUI
Geras kambarys, vienam vyrui, Lietuvių šeimoje. Kreiptis 6028 Superior Ave. HE. 6253

DEFIES F. D. R. TO DENY SECRET DEAL WITH REDS

Curtis Says He Bowd to Russia in Teheran.

(The Chicago Daily Tribune, September 1, 1944)

By WILLARD EDWARDS.
(Chicago Tribune Press Service)

WASHINGTON, D. C., Aug. 31.—President Roosevelt was challenged in the house today by Rep. Curtis (R., Neb.) to deny that the small nations of eastern Europe were sold down the river at the Teheran conference at the insistence of Communist Russia.

Citing a recent Communist election campaign document which stressed that the fourth term candidate merited Red support on a "Teheran platform", Curtis asserted that "the truth has leaked out in reference to Teheran."

"Candidate Roosevelt has never told the American people what happened at Teheran", he told members. "Secretary Hull has never told the people what agreements were made there. And the Communists, in this campaign document, boldly assert that 'only a fraction of the American people grasp the significance of what happened at Teheran.'"

Charter Discarded
"The Communists know and we are beginning to learn what did happen there. History will show that the Atlantic Charter was thrown into the discard at Teheran and that the small freedom loving nations of eastern Europe were sold down the river there. History will show that Candidate Roosevelt let the Communists have their way with reference to Yugoslavia, Poland, Finland, the Baltic states, and the other nations that have been the victims of aggression. Candidate Roosevelt abandoned at Teheran the high and noble things for which the American people were fighting."

Curtis gave the house copious quotes from a report by Eugene Dennis, vice president of the Communist Political Association, to a midwest conference of Communist leaders on July 27 in Chicago. This has been printed as a campaign document by the Daily Worker, Communist organ in the United States.

"It is a shocking statement but a true one", he said, "that the Communists have taken over a great portion of the party machinery of the Democratic party. It has always been known that Communists held high positions and formulated important policies of the New Deal, but until recently they left the interparty control to the regular politicians. That is no longer the case."

Asks About Pledges
"The Communists know what they are doing, this document shows. They do not indorse any one unless they have an understanding. They state that no candidate will be indorsed except 'in full agreement with the given candidate'. What kind of an agreement do they have with the fourth term candidate? Is there any one who doubts that in order to save himself the humiliation of defeat this candidate would make whatever promise or agreement was expedient?"

"It should be borne in mind that the Communist party, back last February 4, was the first political party in the United States to select Franklin D. Roosevelt for a fourth term. Al Lannon, executive secretary, at that time stated that the aims of the Teheran conference necessitated national unity behind the President."

Curtis noted that Dennis boasted that the CIO political action committee had prevented the nomination at the Chicago Democratic convention of War Mobilization Director Byrnes or Speaker Rayburn for Vice President.

They Prefer Truman
"Most people understand why the Communists prefer Truman, a Vice Presidential candidate from the Pendergast camp, than one from the followers of Thomas Jefferson in the south", he remarked.

URGO FRUIT and Vegetable Store

7012 Superior Avenue.

NAUJA DARŽOVIŲ IR VAIŠIŲ KRAUTUVĖ

Šviežios ir sezoninės daržovės ir vaisiai, viskas įvairiai užlaikoma. Lietuvių kaimynystėje.

munists are too sly to discuss Communist principles in the campaign. They emphasize that 'communism is not ant cannot be made an issue in these elections' They insist that anti-Communists must be stigmatized as 'playing Hitler's game'.

"In the light of that quotation, I ask the question: Why is Mr. Roosevelt such a satisfactory candidate for the Communists? It must be because he continues to make hidden, secret agreements which, if they are known, would turn against him the millions of freedom loving persons in America whose sympathies are with the Poles, the Czechs, the Yugoslavs and other downtrodden peoples."

"Lithuania May Play Part As State of the Soviet Union"—Dulles

(The Cleveland Plain Dealer)

ALBANY, N. Y., August 19. — John Foster Dulles, deputized by Gov. Thomas E. Dewey for foreign policy consultations with Secretary of State Hull, proposed today that the problems of policing defeated Axis countries and of maintaining lasting peace be separated.

Meeting reporters in the governor's study of the executive mansion with the Republican presidential nominee sitting near by, Dulles said he believed difficulties of forming an international security organization ought not to be complicated.

With Dewey at times nodding agreement, Dulles proposed that the United States, Great Britain and Russia, "with substantial contributions" from near-by liberated countries police Germany and hold her in check.

He said the United States, Great

KAIMYNIŠKOS UŽEIGOS

SUPERIOR-RUSSELL INN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur sustoja kitų miestų pravažiuojantieji Lietuviai Helen Uršaitis Helen Dunbar Savininkės

BROTHERS CAFE

LIETUVIŠKA UŽEIGA

1603 E. 79th Street

DEGTINĖ ALUS VYNAS

Užkvičiame savo draugus Lietuvius atsilankyti.

Atdara nedėdieniais. KAZYS LEIMONAS, Sav.

LOUIS LIQUORS

Frank Kuncaitis, Sav.

317 EAST 200 ST.

Prie Lake Shore Blvd.

DEGTINĖ — ALUS

UŽKANDŽIAI

STONIS TAVERN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

"Kur alus skanesnis"

"Arielkėlė šiltesnė"

ALUS, DEGTINĖ, VYNAS, UŽKANDŽIAI

584 Euclid Avenue

Ant U. S. Route 20

Kazys Stonis, Savininkas

WICKLIFFE, OHIO

STARS IN SERVICE

JOHNNY FALTER
A FORMER BANTAMWEIGHT BOXING STAR AND WORLD WAR I HERO NOW DOING HIS BIT IN WORLD WAR II BY SERVING WITH THE COAST GUARD POLICE IN A NEW ORLEANS SHIPYARD!

JOHNNY WAS A PROTEGE OF THE FAMOUS TERRIBLE TERRIFYING GOVERNOR AND DURING HIS CAREER OF OVER 200 FIGHTS WON A VICTORY OVER THE GREAT BENNY LEONARD

JOHNNY WON THE DISTINGUISHED SERVICE CROSS IN WORLD WAR I FOR CRAWLING THROUGH THE ENEMY LINES TO GET WATER FOR HIS THIRSTY COMRADES—AND YOU CAN RENDER A DISTINGUISHED SERVICE TO OUR MEN IN ARMS IF YOU'LL BUY MORE WAR BONDS



U. S. Treasury Department

Britain and China should undertake the policing of Japan.

With these duties undertaken by the four powers, Dulles said it would be possible to form an international organization in which the small nations would have a voice in the future determination of lasting peace plans without being subjected to four-power domination.

He said that France, Belgium and the Netherlands should have a part in policing Germany. With prompting from Dewey, he added Poland to this list but observed that Latvia, Lithuania and Estonia "may play parts as states of the Soviet Union."

PARSIUDODA NAMAS

Priešais Lietuvių Darželį ant Herick Road—septynių kambarių mūro ir shingle, labai didelis viešasis kambaris, 4 dideli miegkambariai ir saulės kambaris antrame aukšte; išbaigtas trečias aukštas; mūro garažius, automatiška gaso šiluma; gerame stovyje. Parduoda savininkas, LI 0083.

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS

6 ir 6 kambarių; moderniškas, prie transportacijos linijų ir krautuvų. Turi buti parduotas, nes išvažiuojam iš miesto. Kreipkitės: 758 E. 93rd St. GL. 2815.

LIETUVIŲ SALEJE

Ateikit į Lietuvius salę pasi-lošti ir smagiai praleisti vakarą su savo draugais. Šios su-eigos atsbuna kiekvieną vakarą, nuo 8 val. lygiai. Paremkit savo klubą ir Lietuvius salę, vietoje eiti kitur. Čia tapo padidintos dovanos, todėl jums bus naudinga atsilankyti dažniau į Lietuvius salę.



ŠTAI JUMS GERA NAUJIENA!
Tikrosios MONCRIEF Taisymo Dalys
DABAR GAUNAMOS

Kreipkitės į MONCRIEF Pardavėją

The Henry Furnace Co. Medina, O.

NAUJOS RUDENINES

Vyrams ir Vaikinams Skrybėlės

vėliausių pavidalų ir stilių gatavos jūsų pasirinkimui

\$5.00 ir \$6.00

MERRIMAC Brand Skrybėlės 2'95

Plačiai žinomos rūšies

KELNĖS VYRAMS ir VAIKINAMS — didelis pasirinkimas kelnų darbui, Sportui

pasirėdymui, įvairiomis kainomis po

\$2.95 \$3.95 \$4.95 \$6.95

Nauji Rudeniniai Kaklaraiškiai \$1 ir \$1.0

Gera žinomi Silvo Brand vyrams kaklaraiškiai

Nauji Sport Marškiniai --- \$2.95 - \$3.95

Ilgom rankovėm languotų medžiagų ir vienodų spalvų.

DYKAI GREEN STAMPS su kožu pirėdžiu. DYKAI

Cia galite iškeisti savo Stamp Books.

THE KRAMER & REICH CO.

7010 Superior Ave Atdara Vakara